

2019

İZMİR

İŞGÜCÜ PİYASASI
ARAŞTIRMA

RAPORU

2019 YILI
İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMALARI
İZMİR ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İZMİR İLİ
İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

Yazar
Gizem ÖZGÜNEY
V.H.K.İ.

SUNUŞ

Günümüz dünyası ekonomik ilişkilerde, sosyal ve siyasal alanlarda köklü değişikliklerin meydana geldiği ve gelmeye devam ettiği bir süreçten geçmektedir. Bu değişimler insanoğlunun yaşam kalitesinin yükselmesi gibi olumlu sonuçları yanında yoksulluk, işsizlik gibi sosyal sorunların da derinleşmesine neden olmaktadır. Özellikle ekonomik sonuçları yanında sosyo-psikolojik sorunları da beraberinde getiren işsizlik, çok boyutlu bir sorun olarak toplumu etkilemektedir. Hızlı nüfus artışından iş alanı yaratma ve istihdam artırma amaçlı alt yapının sağlanamamasına kadar birçok faktörün yanında, işgücünün sahip olduğu niteliklerle işgücü piyasasında ihtiyaç duyulan niteliklerin örtüşmemesi gibi faktörler işsizliğin nedeni olarak bilinmektedir. Bu nedenler doğrultusunda sorunun çözümüne yönelik, istihdam artırıcı yatırımlar ve sosyal politikalar büyük önem taşımaktadır.

Bu bağlamda ülkemizde son yıllarda uygulamaya konulan istihdam tedbirleri ile işsizlik oranı daha alt düzeyde tutulmaya çalışılmaktadır. Ekonomiye kazandırılan yeni yatırımlar ve işgücü piyasasına yönelik alınan tedbirler ve uygulamalarla ilave istihdam alanları oluşturulmaktadır. Ülkemizde uygulanan bu tedbir ve politikalardan İzmir ilimiz de azami düzeyde istifade etmektedir. İlde istihdam kapasitesini artıracak yatırımların çoğaltılmasıyla yeni iş alanlarının oluşturulması amacıyla uygulamaya konulan düzenlemelerle ve çeşitli kaynaklardan desteklenen projelerle işsizlik oranı daha alt seviyelere indirilmeye çalışılmaktadır. Bu süreci daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla, son yıllarda işgücü piyasasının talep ve isteklerini detaylı bir şekilde ele alan İzmir işgücü piyasasına yönelik araştırma ve incelemeler yapılmaktadır. Bu araştırmalarla; İzmir ili işgücü yapısı, sektörler bazında işgücü, eğitim, nitelik durumları ile meslek grubu ve sektör düzeyinde ne kadar istihdamın olduğu tespit edilmekte; farklı sektör ve meslek gruplarında ne kadar işgücüne ihtiyaç duyulduğu ortaya çıkarılmaktadır. Hem arz hem de talep yönünden istihdam edileceklerin eğitim, tecrübe ve becerileri tespit edilerek işgücü arz ve talebi arasındaki dengesizliğin hangi koşullarda ortadan kalkabileceği belirlenmekte ve bu dengesizliğin giderilmesine yardımcı olacak öneriler geliştirilmektedir. Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü tarafından hazırlanan "İzmir İşgücü Piyasası Araştırma Raporu" İzmir işgücü piyasasına yönelik yürütülen araştırma ve incelemeler serisinin 2019 yılı dönemini kapsamaktadır.

İzmir İşgücü Piyasası Araştırma Raporu, İl düzeyinde işgücü arzı ve talebi verilerini içeren önemli bir kaynak niteliğini taşımaktadır. Bu tür çalışmalarla, Çalışma ve İş Kurumu'nun faaliyet ve hizmetlerinin daha etkin, daha verimli sunacağına yürekten inanıyorum.

Araştırma Raporunun ortaya çıkmasında gösterdikleri özenli çalışma nedeniyle Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına titiz bir şekilde yanıt veren tüm işverenlerimize ve emeğı geçen herkese teşekkür ediyor, İzmir İşgücü Piyasası Araştırma Raporunun ilimiz ve tüm ilgililer için yararlı olmasını diliyorum.

Erol AYYILDIZ
İzmir Valisi

ÖNSÖZ

İstihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetleriyle birlikte ulusal istihdam politikasının oluşturulmasında rol alan ve işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biri olan İŞKUR; hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamu hizmeti sunmaktadır. İşgücü piyasası verilerini yüz yüze görüşmelerle elde edip bu verileri analiz eden, yorumlayan ve işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler yerine getirmektedir.

Türkiye İş Kurumu, üstlendiği yasal ve sosyal sorumluluğun bilinciyle her geçen gün daha da genişleyen bir kitleye hizmet vermektedir. İşgücünün arz ve talep kısmını iyi analiz edip geleceğe yönelik istihdam politikalarını daha sağlıklı bir şekilde planlamak İŞKUR ile birlikte sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için çok önemlidir.

Kurumumuz bu çalışma ile kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek hem işgücü piyasası hakkında bilgi toplamakta hem de işverenlerin işgücü ihtiyacını en kısa sürede karşılamaya çalışmaktadır. Türkiye Geneli ve il düzeyinde cinsiyet bazında mevcut çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiştir. Aynı zamanda ziyaret edilen işverenlerimize kurumumuzun hizmetleri hakkında danışmanlık hizmeti sunulmuştur.

Bu bağlamda ziyaret edilen işverenler Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile bazı büyük illerde örneklem diğer illerde ise tam sayım olmak üzere belirlenmiştir. 2019 yılı Nisan-Mayıs döneminde büyük çoğunluğu 20 ve üzeri kişi istihdam eden 83 bin 887 işletmeye iş ve meslek danışmanlarımız tarafından ziyaret gerçekleştirilerek işveren veya işveren temsilcisi ile görüşülüp işyeri bilgi formu doldurulmuştur. İzmir’de ise bu kapsamda planlanan 5 bin 334 işletme ziyaret edilmiştir.

Bu çalışma kapsamında hazırlanan 2019 yılı “İşgücü Piyasası Araştırma Raporu”, hem işgücü arzına ilişkin bazı değerlendirmeleri, hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız koordinatörlüğünde kurumumuz İş ve Meslek Danışmanları aracılığıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri içermektedir.

Bu itibarla İşgücü Piyasası Araştırma çalışmasının İŞKUR ailesi ve diğer tüm kullanıcılar için hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında emeği geçen kurum personelimize ve kıymetli vakitlerini ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize teşekkür ederim.

Kadri KABAK
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	i
ÖNSÖZ	i
TABLolar LİSTESİ.....	ii
ŞEKİLLER LİSTESİ	iii
KISALTMALAR	iv
YÖNETİCİ ÖZETİ	1
GİRİŞ	3
BİRİNCİ BÖLÜM	4
İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ.....	4
İŞKUR GÖSTERGELERİ	4
Açık İşler	4
İşe Yerleştirmeler.....	5
Kayıtlı İşsiz.....	6
Aktif İşgücü Programları	8
İşsizlik Ödeneği	11
İKİNCİ BÖLÜM.....	13
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI	13
İŞLETMELER VE MEVCUT İSTİHDAM.....	14
İşyeri Verileri.....	15
Mevcut İstihdam.....	26
AÇIK İŞLER.....	29
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER.....	39
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ	43
SONUÇ	49
EK-1: İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU	54

TABLÖLER LİSTESİ

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2018)	5
Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2018)	6
Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2011-2018).....	8
Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı	9
Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018).....	9
Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı	10
Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018)	11
Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı.....	15
Tablo 9: E-Ticaret Yapmama Nedenleri.....	20
Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin, Hizmetlerimize Göre Oranları	24
Tablo 11: İŞKUR'un Desteklemesini İstedığınız Alanlar	25
Tablo 12: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı	26
Tablo 13: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları	27
Tablo 14: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler	28
Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İş Olan İşletmeOranı.....	30
Tablo 16: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması.....	35
Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı	35
Tablo 18: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları	36
Tablo 19: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması.....	37
Tablo 20: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler	38
Tablo 21: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	40
Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı	41
Tablo 23: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri	43
Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri	44
Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi	45
Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi	46
Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler	46

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2011-2018)	4
Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2011-2018).....	5
Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2011-2018)	7
Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2012-2018)	11
Şekil 5: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşletmelerin Oranı	16
Şekil 6: İşletmelerde Part-time çalışma durumu ve Kadın çalışan oranı	17
Şekil 7: Sektör Bazında İşletmelerin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu.....	18
Şekil 8: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu.....	18
Şekil 9: Sektörlere Göre İşletmelerin İhracat Yapma Oranı.....	19
Şekil 10: Ar-Ge Çalışması Yapan İşletme Durumu	21
Şekil 11: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşletme Oranı (%)	22
Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%).....	22
Şekil 13: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletme Oranı	23
Şekil 14: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri.....	25
Şekil 15: İşletmelerde İnsan Kaynakları Sorumlu İstihdamı.....	28
Şekil 16: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı	29
Şekil 17: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi.....	31
Şekil 18: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı	32
Şekil 19: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı	32
Şekil 20: Açık İşlerde Engelli Çalıştırma Durumu	33
Şekil 21: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı.....	34
Şekil 22: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı	41
Şekil 23: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı.....	42
Şekil 24: Teşviklerin İstihdama Katkısı	47
Şekil 25: Teknolojik Gelişmelerin İstihdama Etkisi	48

KISALTMALAR

GEP	Girişimcilik Eğitim Programı
İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İEP	İşbaşı Eğitim Programı
İşKUR	Türkiye İş Kurumu
KÇÖ	Kısa Çalışma Ödeneği
MEK	Mesleki Eğitim Kursu
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
TGÇM	Temininde Güçlük Çekilen Meslekler
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek için arz ve talep verilerine ihtiyaç duyulmaktadır. İşgücü piyasasının arz tarafına ait veriler TÜİK ve İŞKUR'un idari kayıtları aracılığı ile yayınlanmaktadır. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır.

İşgücü piyasasının talep yönüne ilişkin veriler ise işgücü piyasası araştırması ile açık iş istatistikleri araştırmaları kapsamında derlenmektedir. İşgücü piyasasının talep boyutunu analiz etmek gayesiyle hazırlanan bu rapor, İzmir İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında 6 bin 288 işletme için veri derlenmiştir. Bu işletmeler 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler olup il genelinde 18 sektörde örneklem yöntemiyle işletmeler belirlenmiştir. İzmir ilinde 20+ istihdamlı işletmeler için toplam çalışan sayısı 471 bin 264 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 328 bin 454 çalışan erkeklerden, 142 bin 810 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. İzmir ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlardır.

İzmir ilinde açık iş oranı yüzde 1,3 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 1,5 olup, İzmir ili açık iş oranı bakımından 0,2 puanlık farkla Türkiye ortalamasının altındadır. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 3,8 ile Bilgi ve İletişim'dir. Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu meslek grubunda araştırma döneminde bin 404 kişilik açık iş mevcuttur. İzmir ilinde en fazla açık işi olan ilk üç meslek grubu; Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, Hizmet ve Satış Elemanları ve Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlardır. İl genelinde açık işlerin yüzde 22,6'sında işverenler eğitim düzeyinin önemli olmadığını belirtmişlerdir.

İzmir ilinde temininde güçlük çekilen meslekler sektörlere göre incelendiğinde en fazla İmalat sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. İzmir ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Petrol-Gaz Üretim Operatörü mesleğinin yer aldığı

görülmektedir. Bu mesleği ise Makineci (Dikiş) mesleği takip etmektedir. Eleman temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır.

Türkiye genelinde işletmelerin yüzde 19,3'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken İzmir ilinde işverenlerin yüzde 15,6'sı istihdamın artacağını öngörmüştür. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 3,9 iken bu oran İzmir ilinde yüzde 3'tür.

İzmir ilinde işverenler, istihdama en fazla katkı sağlayan teşvikin Yeni istihdama ücret desteği olduğunu belirtmiştir. Ayrıca İşverenlerin yüzde 23,2'si, İŞKUR'un Asgari Ücret desteği konusunda desteklemesini istemektedir.

İşverenlerin yüzde 20,1'i teknolojik gelişmelerin istihdamı arttıracığını beyan ederken, yüzde 19,8'i ise istihdamı azaltacağını düşünmektedir. Sektörel açıdan bakıldığında ise; İzmir ilinde; Bilgi ve İletişim sektörlerindeki işletmelerin yüzde 40,5'i Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörlerindeki işletmelerin ise yüzde 27,1'i teknolojik gelişmelerin istihdamı artıracağını savunmaktadır.

İşgücü piyasasının mevcut durumunu görebilmek ve gelecek dönem eğilimlerini öngörerek veriye dayalı sağlıklı kararlar almak son derece önemli olup bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla İzmir İli İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

GİRİŞ

Bu çalışma İzmir işgücü piyasasının gerek arz gerekse talep yönü ile mevcut durumunu ortaya koyarak piyasanın olumlu ve olumsuz yanlarını sergilemektedir. Bu kapsamda işgücü piyasası ile kararların alınması ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliğinin artırılması noktasında araştırma sonuçlarının göz önüne alınması oldukça önemlidir.

İzmir İşgücü Piyasası Araştırması Raporu; il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. İşgücü piyasasının en önemli aktörleri olan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadan beklentilerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak politika üretmeden önceki ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde tesis etmek, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR'a değil, Türkiye'de işgücü piyasasının paydaşı olan tüm kurum ve kuruluşlara önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum İŞKUR'dur.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından itibaren yıllık bazda periyodik olarak sürdürülmektedir. Yapılan bu araştırmalar kapsamında 2019 yılı için İzmir ilinde 1 Nisan-3 Mayıs 2019 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiş olup, araştırma neticesinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu raporda, İşgücü Piyasası Araştırması sonuçları analiz edilerek İzmir ilinde işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ

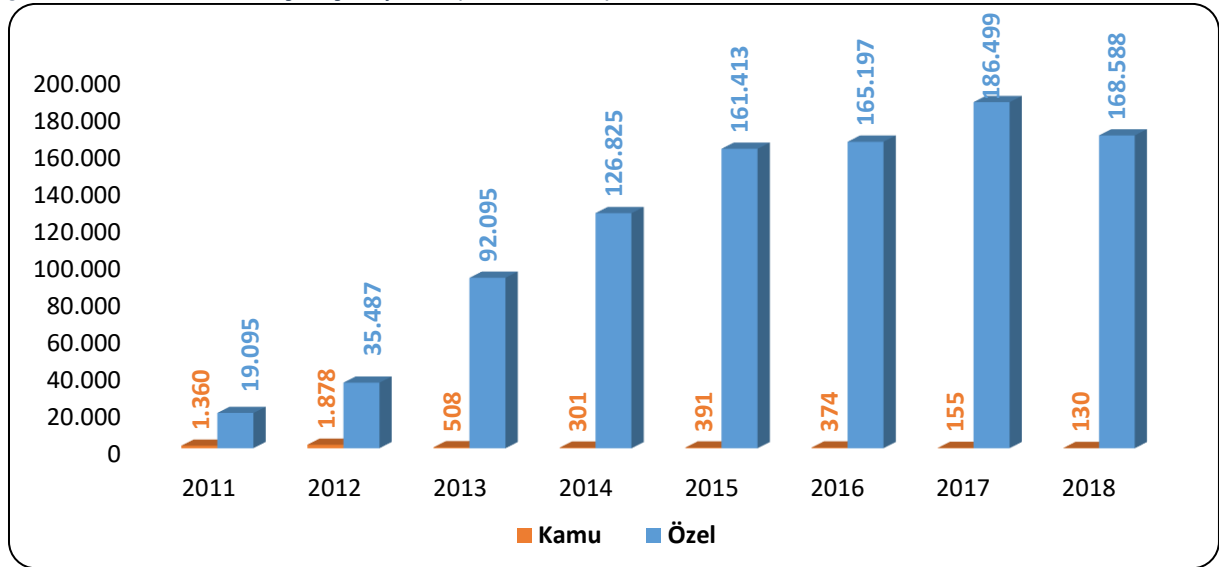
İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri, Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgilere ulaşılabilmektedir.

Açık İşler

Açık iş; işverenlerin ihtiyaç duyduğu işgücünü karşılamak amacıyla Kuruma bildirdikleri işgücü talepleridir. İşverenler taleplerini Kuruma bizzat gelerek verebilecekleri gibi çevrimiçi olarak da ihtiyaç duyduğu nitelikteki işgücünü Kurumdan talep edebilmektedirler.

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2011-2018)

Kaynak: İŞKUR

2011 yılında 20 bin 455 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2018 yılına gelindiğinde 168 bin 718 kişiye yükselmiştir. Açık iş sayıları yıllar içerisinde genelde artan bir seyir izlemiştir. 2011 yılından itibaren 2017 yılına kadar artış eğilimi göstermiştir. 2017 yılı itibariyle alınan açık işler zirveyi görmüş ve bir önceki yıla göre yaklaşık yüzde 12,7 oranında artış göstermiştir. Açık işler sektör bazında incelendiğinde ise İŞKUR'un özellikle 2013 yılından sonra özel sektör açık işleri üzerindeki etkinliğini önemli ölçüde arttırdığı görülmektedir.

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2018)

Meslek	Açık İş Sayısı
Temizlik Görevlisi	15.357
Beden İşçisi (Genel)	15.302
Reyon Görevlisi	7.489
Satış Danışmanı / Uzmanı	6.023
Güvenlik Görevlisi	4.041
Garson (Servis Elemanı)	3.378
Perakende Satış Elemanı (Gıda)	2.348
Başka Yerde Sınıflandırılmamış Kaba İnşaat ve İlgili İşlerde Çalışan Sanatkarlar	2.167
Şoför-Yük Taşıma	2.075
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	2.007

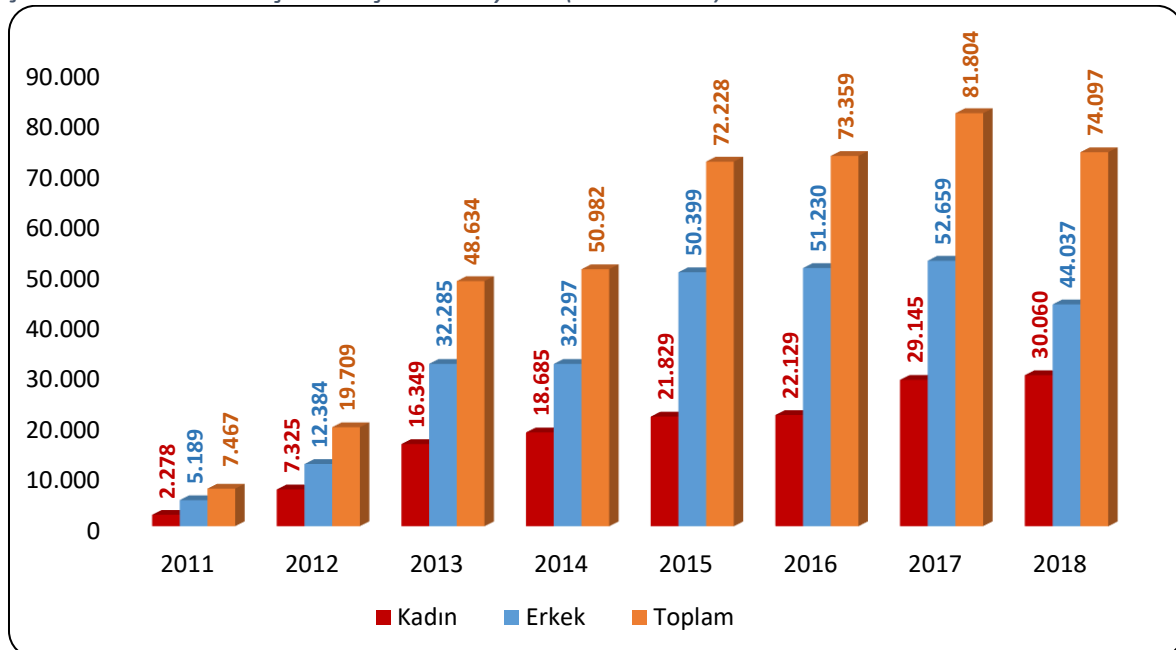
Kaynak: İŞKUR

İzmir ilinde 2018 yılında 168 bin 718 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, ilk sırada 15 bin 357 açık iş ile Temizlik Görevlisi mesleği bulunmaktadır. Bu sayı toplam açık iş sayısının yüzde 9,1'ini oluşturmaktadır. Bu mesleği Beden İşçisi (Genel) ve Reyon Görevlisi meslekleri takip etmektedir.

İşe Yerleştirmeler

İŞKUR özellikle son yıllarda performansını önemli ölçüde artırarak 2018 yılında yıllık bazda 2 milyon 394 bin açık işi işgücü piyasasından toplamıştır. Şekil 2'den de görüleceği üzere bu artan performans İŞKUR işe yerleştirme hizmetlerine doğrudan yansımaktadır.

Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2011-2018)

Kaynak: İŞKUR

2011 yılındaki işe yerleştirme sayısı 7 bin 467 olan İzmir ilinde işe yerleştirilenlerin 5 bin 189'u erkek, geri kalan 2 bin 278 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar yıllar itibariyle genelde artan bir seyir izlemektedir. 2015 yılında ise belirgin bir artış yaşanarak 72 bin 228 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. 2018 yılında işe yerleşenlerin yaklaşık yüzde 40,6'sı kadınlardan oluşmuştur. İşe yerleştirilen kadın sayısı genel itibariyle yıllar içerisinde artmış olup 2017 yılında 29 bin 145 kişi ve 2018 yılında 30 bin 60 kişi olmuştur.

İŞKUR'un; piyasayı yakından takip ederek il özelinde piyasanın sahip olduğu tüm değişkenleri göz önünde bulundurup işverenlerin işgücü ihtiyaçlarını zamanında karşılaması en temel fonksiyonları arasında yer almaktadır.

Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2018)

Meslekler	Erkek	Kadın	Genel Toplam
Beden İşçisi (Genel)	12.446	1.529	13.975
Temizlik Görevlisi	6.995	4.040	11.035
Reyon Görevlisi	3.266	2.548	5.814
Satış Danışmanı / Uzmanı	2.052	2.493	4.545
Şoför-Yük Taşıma	2.462	40	2.502
Güvenlik Görevlisi	2.025	306	2.331
Perakende Satış Elemanı (Gıda)	858	1.098	1.956
Garson (Servis Elemanı)	1.177	771	1.948
Şoför (Yolcu Taşıma)	1.544	52	1.596
Başka Yerde Sınıflandırılmamış Kaba İnşaat ve İlgili İşlerde Çalışan Sanatkârlar	1.579	1	1.580

Kaynak: İŞKUR

İzmir ilinde 13 bin 975 kişilik işe yerleştirmeye Beden İşçisi (Genel) mesleği ilk sırada yer almaktadır. Bu sayı toplam işe yerleştirme sayısının yüzde 18,9'unu oluşturmaktadır. Bu mesleği Temizlik Görevlisi ve Reyon Görevlisi meslekleri takip etmektedir. Erkekler en çok Beden İşçisi (Genel) ve Temizlik Görevlisi mesleklerinde işe yerleştirilirken, kadınlar ise en çok Temizlik Görevlisi ve Reyon Görevlisi mesleklerinde işe yerleştirilmiştir.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı İşsiz; Hali hazırda herhangi bir gelir getirici işte çalışmayıp Kurumumuza iş arama maksadı ile başvuran kişilerdir.

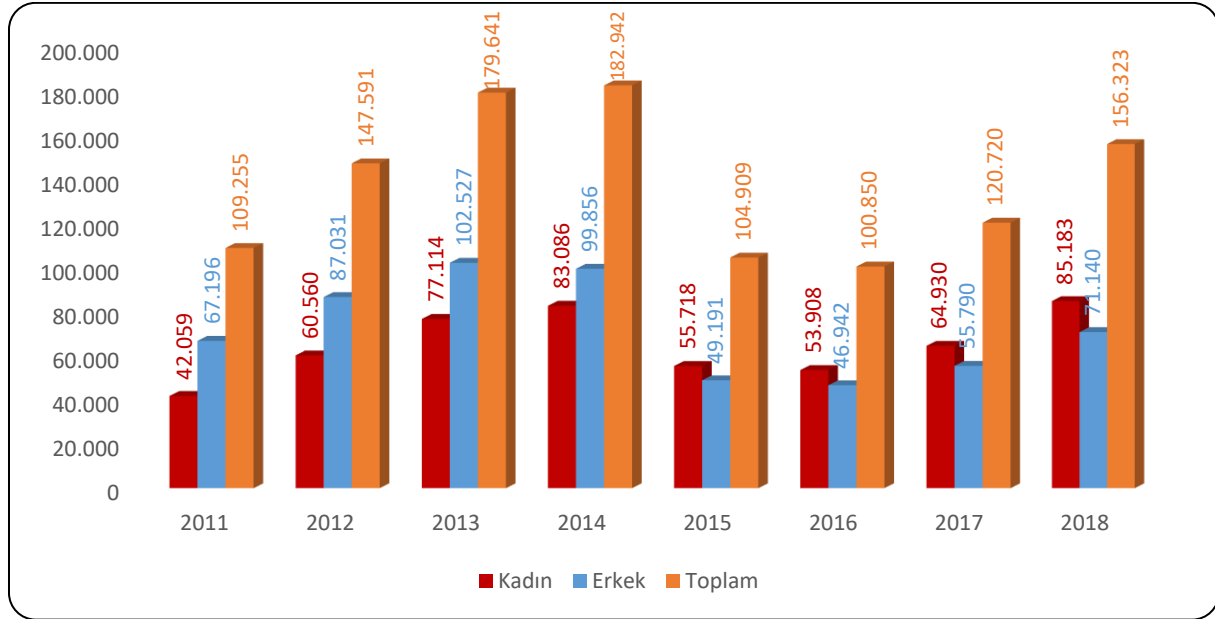
Kurumumuz ilgili mevzuat gereğince kayıtlı iş arayanlarına en az bir yıl süre ile hizmet vermekle yükümlü olmakta olup, iş arayanlar İŞKUR sistemi üzerinde durumlarını güncelleyerek iş

aramaya devam ettikleri sürece İŞKUR hizmetlerinden herhangi bir süre kısıtı olmadan yararlanabilmektedirler.

Son 12 ay içerisinde İŞKUR hizmetlerine başvurusu veya profil güncellemesi yapmadığı tespit edilen kayıtlar sistem tarafından pasife alınmaktadır. Ayrıca iş arayanlar kayıtlarını istedikleri zaman pasife alarak İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayı sonlandırabilmektedir.

Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2011-2018)

Kaynak: İŞKUR

2011 yılında İzmir ilinde İŞKUR'a kayıtlı 109 bin 255 işsiz bulunmaktadır. Kayıtların 67 bin 196'sı erkek, 42 bin 59'u ise kadınlardan oluşmaktadır. 2018 yılında ise toplam 156 bin 323 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi dikkati çekmektedir. 2015 yılındaki düşüşün nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişme, sayesinde İŞKUR olarak işsizlerin işgücündeki durumlarını anlık olarak takip edilebilme imkanına erişmiştir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta, İŞKUR'a kayıtlı kadınların sayısındaki önemli artıştır. 2011 yılında İzmir'de 42 bin 59 kayıtlı işsiz kadın bulunmakta iken bu sayı 2018 yılında önemli ölçüde artarak 85 bin 183'e yükselmiştir. Bu artışta İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetleri hem nitelik hem de nicelik olarak iyileştirmesi çok önemli bir faktördür.

İzmir ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları incelendiğinde en fazla kayıtlı işsizin olduğu ilk 10 mesleğin başında Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte İzmir ilinde

Kuruma kayıtlı 28 bin 634 işsiz bulunmaktadır. Bu rakam İzmir ilindeki toplam kayıtlı işsiz sayısının yüzde 18,3'ünü oluşturmaktadır. Bu mesleği Temizlik Görevlisi, Satış Danışmanı / Uzmanı ve Büro Memuru (Genel) meslekleri takip etmiştir. Kadın kayıtlı işsizlerde en çok Beden İşçisi (Genel), Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Temizlik), Büro Memuru (Genel), Satış Danışmanı / Uzmanı gibi mesleklerin yanı sıra Sekreter ve Ön Muhasebeci gibi mesleklerde de kayıtlı işsiz bulunmaktadır.

Aktif İşgücü Programları

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla istihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren kişi ve grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmakta ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır. Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır.

Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2011-2018)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2011	268	1.592	2.289	3.881
2012	322	2.841	2.819	5.660
2013	178	1.866	1.321	3.187
2014	291	2.518	1.836	4.354
2015	431	5.353	2.474	7.827
2016	342	4.868	1.686	6.554
2017	302	3.988	2.125	6.113
2018	296	3.801	1.802	5.603

Kaynak: İŞKUR

Mesleki eğitim kursları yıllar içerisinde dalgalanmalar yaşamıştır. 2018 yılında ise düzenlenen 296 mesleki eğitim kursuna 5 bin 603 kursiyer katılmıştır. Katılan kursiyerlerin bin 802'si erkek, 3 bin 801'i kadınlardan oluşmaktadır.

Mesleki eğitim kursları; yeni bir meslek kazandırılması veya var olan mesleki becerilerin geliştirilmesi suretiyle bireylerin istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik programlardır. Bu kapsamda düzenlenecek kursların beceri eksikliği olan kitlelere ulaşması büyük önem taşımaktadır. Cinsiyet bazında kursa katılan bireyler incelendiğinde kadın katılımcıların daha fazla olduğu görülmektedir. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılımlarının arttığı gerçeği düşünüldüğünde mesleki eğitim kursları ile kadınların beceri seviyeleri arttırılarak işgücü piyasasına girişleri ve istihdam edilebilirlikleri kolaylaştırılmaktadır. 2018 yılında

kursiyerlerin yüzde 67,8'inin kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Bu bilgiler ışığında katılımcıların cinsiyet dağılımı incelendiğinde kadınların yüksek oranda olması hedef kitlenin doğru belirlendiğini göstermektedir.

Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
İğne Oyacısı	Hastane Hizmetlisi	İğne Oyacısı
Hastane Hizmetlisi	Hasta Danışmanı	Hastane Hizmetlisi
Hasta Danışmanı	Bilgisayar Sistem Kurulum Bakım Onarım ve Arıza Giderme Elemanı	Aşçı Yamağı (Çırağı)
Aşçı Yamağı (Çırağı)	Tabaka Ofset Baskı Operatörü	Kadın Elbise Dikimcisi
Kadın Elbise Dikimcisi	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Çocuk Bakıcısı/Çocuk Bakım Elemanı
Çocuk Bakıcısı/Çocuk Bakım Elemanı	İnşaat Boyacısı/Boyacı	Hasta Danışmanı
Aşçı Yardımcısı	Depo İşçisi (Elleçleme)	Destek Personeli (Yardımcı Hizmetler)
Destek Personeli (Yardımcı Hizmetler)	Elektrik Pano Montaj İşçisi	Aşçı Yardımcısı
Muhasebe Yardımcı Elemanı	Bilgisayar Ağ Sistemleri Ve Yönlendirme Elemanı	Muhasebe Yardımcı Elemanı
Bilgisayar Sistem Kurulum Bakım Onarım ve Arıza Giderme Elemanı	Bilgisayar İşletmeni (Operatörü)	Ebruzen

Kaynak: İŞKUR

2018 yılında en fazla sayıda katılımcının olduğu kurslar İğne Oyacısı, Hastane Hizmetlisi ve Hasta Danışmanı mesleklerinde düzenlenmiştir. En fazla sayıda kadın katılımcının olduğu kurslar ise İğne Oyacısı, Hastane Hizmetlisi ve Aşçı Yamağı (Çırağı) mesleklerinde düzenlenmiştir. Erkeklerde ise en fazla Hastane Hizmetlisi, Hasta Danışmanı ile Bilgisayar Sistem Kurulum Bakım Onarım ve Arıza Giderme Elemanı mesleklerinde kurs düzenlenmiştir.

Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018)

Yıllar	Program	Kadın	Erkek	Toplam
2011	533	294	523	817
2012	627	443	847	1.290
2013	1.031	1.003	1.322	2.325
2014	1.508	1.318	1.146	2.464
2015	5.117	5.321	4.430	9.751
2016	6.736	7.054	6.859	13.913
2017	6.976	9.355	6.869	16.224
2018	5.453	9.463	6.135	15.598

Kaynak: İŞKUR

İşsizliğin en önemli nedenlerinden biri işsizlerin gerekli mesleki bilgi ve beceriye sahip olmamasının yanında yeterli iş tecrübesinin de bulunmamasıdır. İşbaşı eğitim programının temel gayesi mesleki deneyimi veya iş tecrübesi olmayan kişilere mesleki deneyim ve iş tecrübesi kazandırılarak bu kişilerin istihdam edilebilirliklerinin arttırılmasıdır. Bir diğer gaye ise nitelikli işgücü temin etmekte zorlanan işverenlere işe alacakları kişileri işyerinde belli bir süre gözlemleyerek ve eğitim vererek kişiler hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma ve işe alma konusunda isabetli bir karar verme imkânı sunmaktır.

2011 yılından itibaren genel olarak işbaşı eğitim programlarının sayısı artış eğilimi içerisinde. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak değerlendirilmektedir. Yıllar itibarıyla genel olarak İşbaşı Eğitim Programlarından faydalanan kişi sayısı artmıştır. Bu durum İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri ve tecrübe kazandırdığını ve işgücü piyasasının da etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

2018 yılında 5 bin 453 program düzenlenmiş olup toplam 15 bin 598 kişi programlara katılmıştır. Katılımcıların yüzde 60,7'si kadınlardan, yüzde 39,3'ü ise erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Perakende Satış Elemanı (Gıda)	Perakende Satış Elemanı (Gıda)	Perakende Satış Elemanı (Gıda)
Market Elemanı	Market Elemanı	Market Elemanı
Satış Elemanı (Perakende)	Satış Elemanı (Perakende)	Satış Elemanı (Perakende)
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Satış Danışmanı / Uzmanı	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi
Satış Danışmanı / Uzmanı	Garson (Servis Elemanı)	Satış Danışmanı / Uzmanı
Garson (Servis Elemanı)	Diğer Elektronik Montörleri	Garson (Servis Elemanı)
Büro Memuru (Genel)	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Büro Memuru (Genel)
Diğer Elektronik Montörleri	Güvenlik Görevlisi	Hemşire
Güvenlik Görevlisi	Lojistik Elemanı	Kasiyer
Hemşire	Büro Memuru (Genel)	Hasta Danışmanı

Kaynak: İŞKUR

2018 yılında İzmir ilinde yararlanıcı sayısı en fazla olan işbaşı eğitim programları Perakende Satış Elemanı (Gıda), Market Elemanı ve Satış Elemanı (Perakende) mesleklerinde düzenlenmiştir. Bu meslekler, hem kadın hem de erkek katılımcılar için ilk üç sırada yer almaktadır.

Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2011	15	134	113	247
2012	33	517	319	836
2013	58	810	652	1.462
2014	108	1.306	1.210	2.516
2015	103	1.400	1.162	2.562
2016	276	3.315	3.029	6.344
2017	415	4.803	3.796	8.599
2018	291	3.068	2.234	5.302

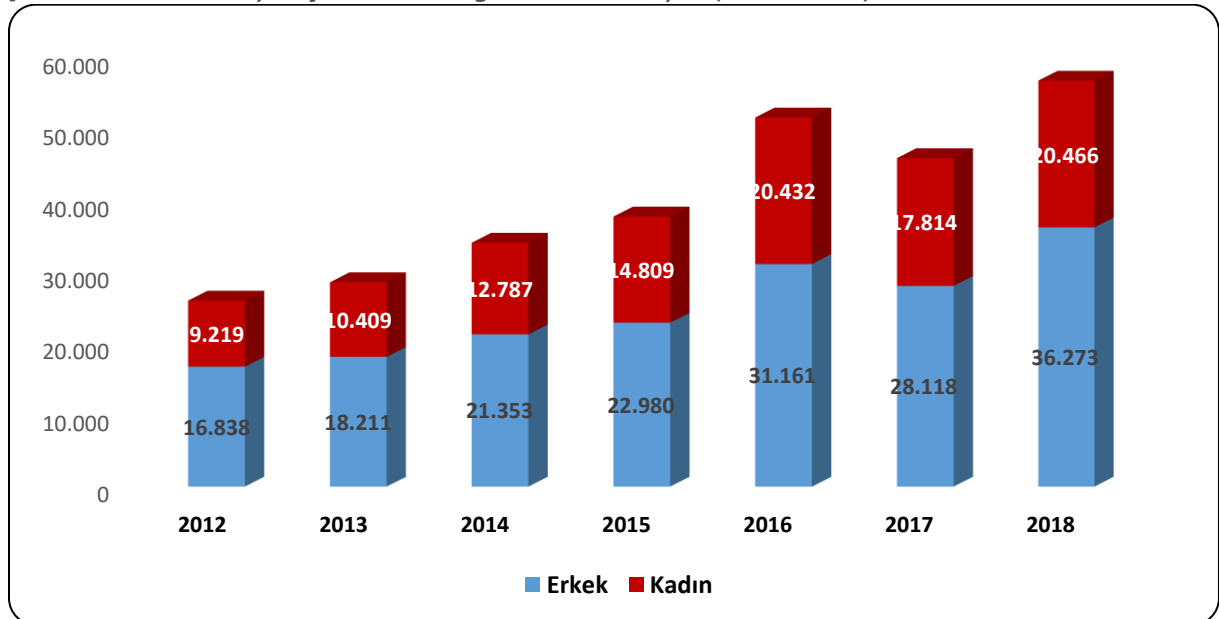
Kaynak: İŞKUR

Girişimcilik Eğitim Programları, istihdamın korunması, artırılması, geliştirilmesi ve işsizliğin azaltılması hedefleri çerçevesinde işsizlere kendi işlerini kurma imkânı sunarak hem işsiz olan bireyleri işsizlikten kurtarmayı hem de bireylere ilave istihdam imkânı oluşturmayı hedeflemektedir. 2018 yılında 291 girişimcilik eğitim programı düzenlenmiştir. Düzenlenen 291 programa 3 bin 68'i kadın, 2 bin 234'ü erkek olmak üzere toplam 5 bin 302 kişi katılmıştır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur.

Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2012-2018)

Kaynak: İŞKUR

İzmir ilinde 2018 yılında yüzde 36,1'i kadın olmak üzere 56 bin 739 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin sayısı ise 2018 yılında 2017 yılına göre yüzde 23,5 oranında artış göstermiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin dinamiklerini görmek adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek oldukça önemlidir. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın oluşturduğu etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak gayesiyle İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi gayesiyle Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından itibaren İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007 yılından günümüze kadar devam ettirilen araştırmalar 2009-2013 tarihleri arasında yılda iki defa yapılmış olup, sonraki yıllarda ise yılda bir kez yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biri de İŞKUR dışında diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır. Bu çalışma yerel istihdam politikalarına yön verecek yegane kaynaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2019 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 1 Nisan-3 Mayıs 2019 tarihleri arasında Türkiye genelinde 83 bin 887 işletme ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri dışındaki 18 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işletmelerde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkmıştır.

İşyerleri ile Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen “İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu” kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- Bir yıl sonrası için artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞLETMELER VE MEVCUT İSTİHDAM

İşletmeler ve Mevcut İstihdam bölümünde İzmir ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işletmeler ile çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşletmelerin İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işletmelerin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları, işletmelerde İK sorumlusu olup olmadığı, Ar-Ge çalışması yapılıp yapılmadığı ile part-time çalışanın bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma

kapsamında İzmir ilinde 6 bin 288 işletme için veri derlenmiştir. Bu işletmelerde 471 bin 264 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Araştırma kapsamında İzmir ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler için veri derlenmiştir. Tablo 8’de İzmir ilinde araştırma kapsamında olan işletmelerin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşletme Sayısı
İmalat	2.190
Toptan ve perakende ticaret	1.183
İnşaat	776
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	435
Ulaştırma ve depolama	407
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	315
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	227
Eğitim	209
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	178
Bilgi ve iletişim	84
Diğer hizmet faaliyetleri	50
Madencilik ve taş ocaklığı	49
Gayrimenkul faaliyetleri	47
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	43
Finans ve sigorta faaliyetleri	39
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	35
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	20
Genel Toplam	6.288

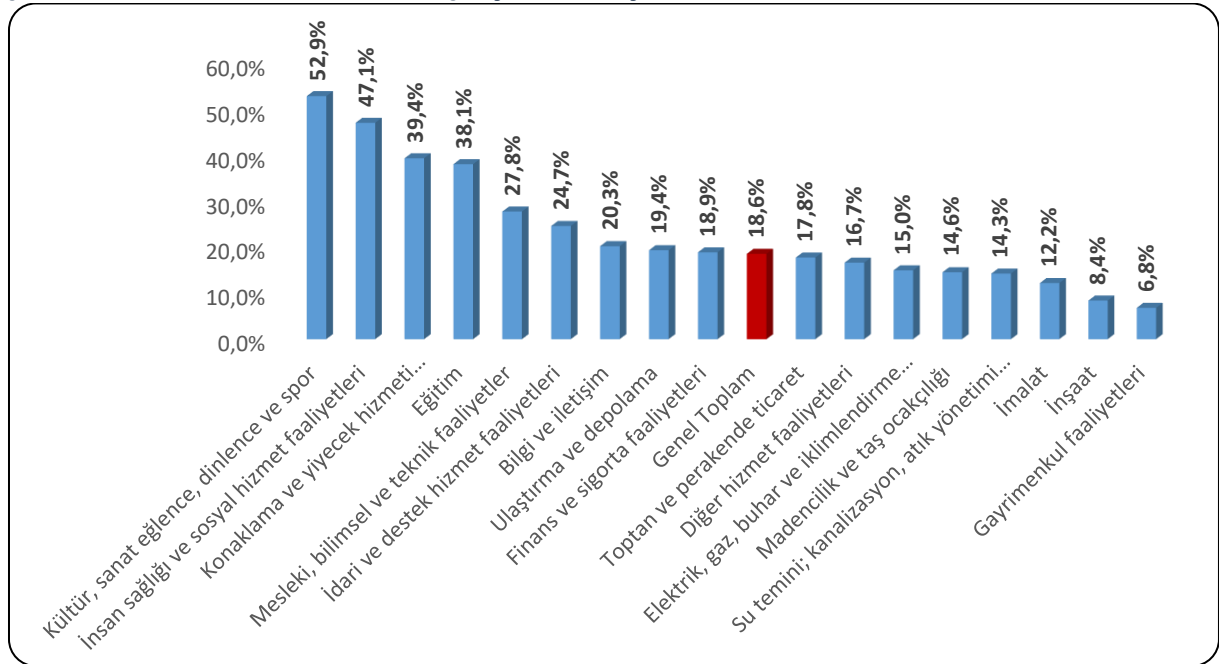
Kaynak: İPA 2019

İzmir ilinde İmalat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. İzmir ilindeki çalışma kapsamına giren işletmelerin yüzde 34,8’i İmalat sektöründe yer almaktadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işletmeler içerisinde İmalat sektöründe bulunan işletmelerin ağırlığı yüzde 30,9 seviyesindedir. Bu durumda İzmir ilinde İmalat sektöründe bulunan işletmelerin toplam içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İmalat sektöründen sonra en fazla sayıda işletme Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında Toptan ve Perakende Ticaret sektöründeki işletmelerin ülkemizdeki payı 19,1 iken İzmir ilinde Toptan ve Perakende Ticaret sektörünün payı yüzde 18,8

düzeyindedir. İzmir ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işletmelerin yarısından fazlası İmalat ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde faaliyet göstermektedir.

En az işletme ise Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı ile Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektörlerinde yer almaktadır. Ancak bu tablo incelenirken İzmir ili düzeyinde yalnızca 20 ve daha fazla istihdamı olan işletmelerin araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Şekil 5: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşletmelerin Oranı

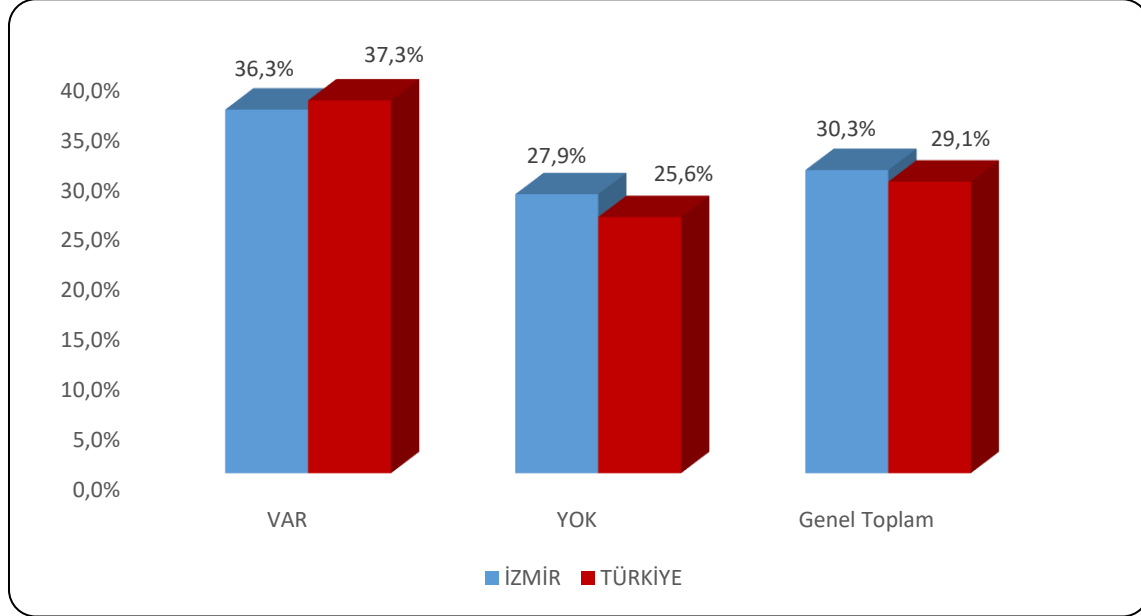
Kaynak: İPA 2019

İzmir ili genelinde part-time çalışması olan işletmelerin oranı yüzde 18,6 olarak gerçekleşmiştir. Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektöründe yer alan işletmelerin yüzde 52,9'unda part-time çalışan bulunmaktadır. Part-time çalışma açısından ikinci sırada İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü yer almaktadır. Bu sektördeki işletmelerin yüzde 47,1'inde part-time çalışan bulunmaktadır. Üçüncü sırada ise yüzde 39,4 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri yer almaktadır. Bu sektörlerde bulunan işletmelerde part-time çalışan olmasının sebebi, ilgili sektörün part-time çalışmaya uygun olmasıdır.

Türkiye genelinde İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü part-time çalışma konusunda öne çıkmıştır ve işletmelerin yüzde 45,9'unda part-time çalışan yer almaktadır.

Part-time çalışma bir esnek çalışma şekli olup işgücü piyasasında özellikle kadınlar ve gençler tarafından talep edilmektedir. Şekil 6'da part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işletmelerdeki kadın çalışan oranları bulunmaktadır.

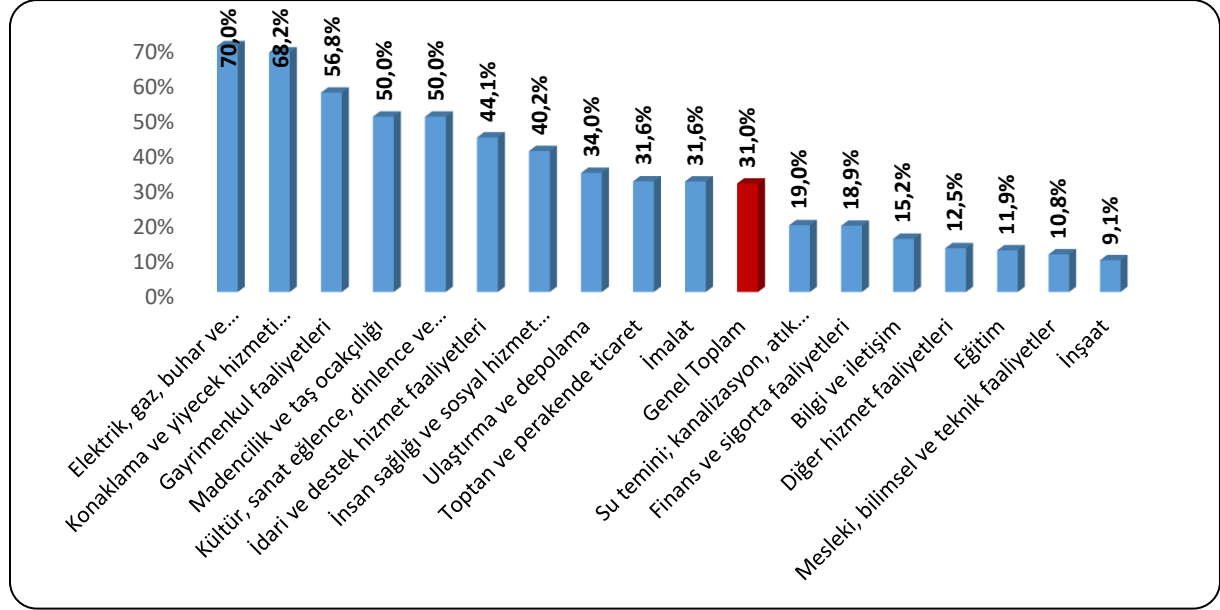
Şekil 6: İşletmelerde Part-time çalışma durumu ve Kadın çalışan oranı

Kaynak: İPA 2019

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerde çalışanların yüzde 29,1'ini kadınlar oluşturmaktayken İzmir ilinde bu oran yüzde 30,3 olarak gerçekleşmiştir. İzmir ili verileri incelendiğinde part-time çalışanı olmayan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 27,9 iken part-time çalışanı olan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 36,3 seviyesindedir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde ise part-time çalışanı olmayan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 25,6 iken part-time çalışanı olan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 37,3 seviyesindedir. Hem ülke genelinde hem de İzmir ilinde part-time çalışma, kadın istihdamını olumlu etkilemektedir.

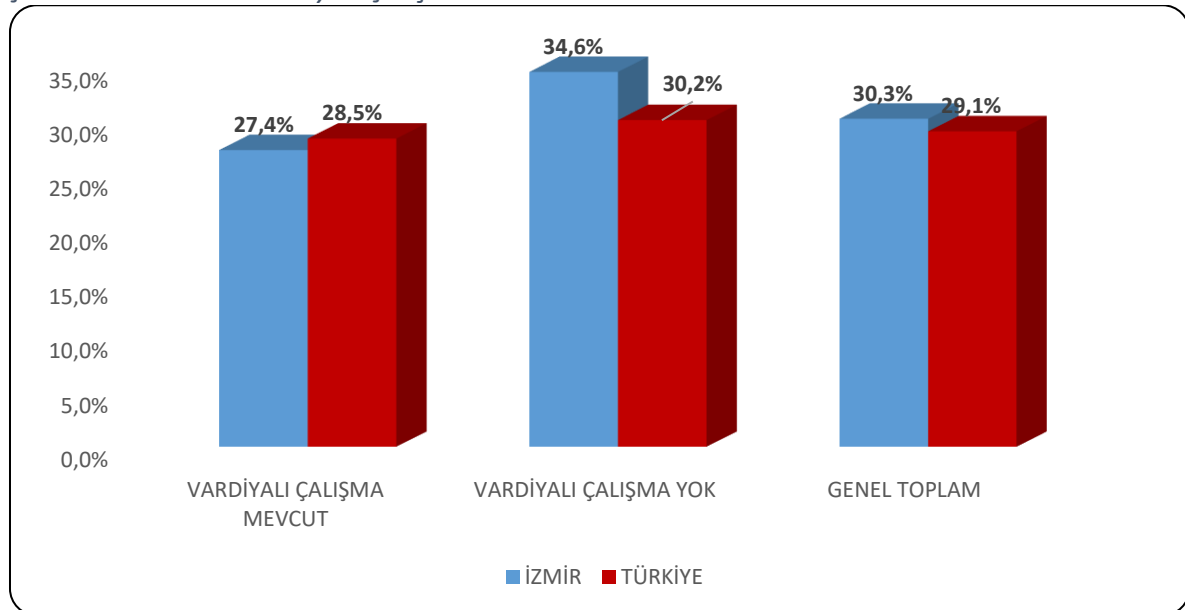
Şekil 7: Sektör Bazında İşletmelerin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

Kaynak: İPA 2019

İzmir ilinde işletmelerin yüzde 31’inde vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işletmeler için Türkiye genelinde yüzde 33,2 seviyesindedir. İzmir ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işletmeler Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, Gayrimenkul Faaliyetleri, Madencilik ve Taş Ocaklığı ile Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektörlerinde görülmektedir. Bu sektörlerde faaliyet gösteren 20+ istihdamlı işletmelerin yarıdan fazlasında vardiyalı çalışma söz konusudur. İnşaat sektörü ise yüzde 9,1 ile en az vardiyalı çalışma yapılan sektör olmuştur.

Şekil 8: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu

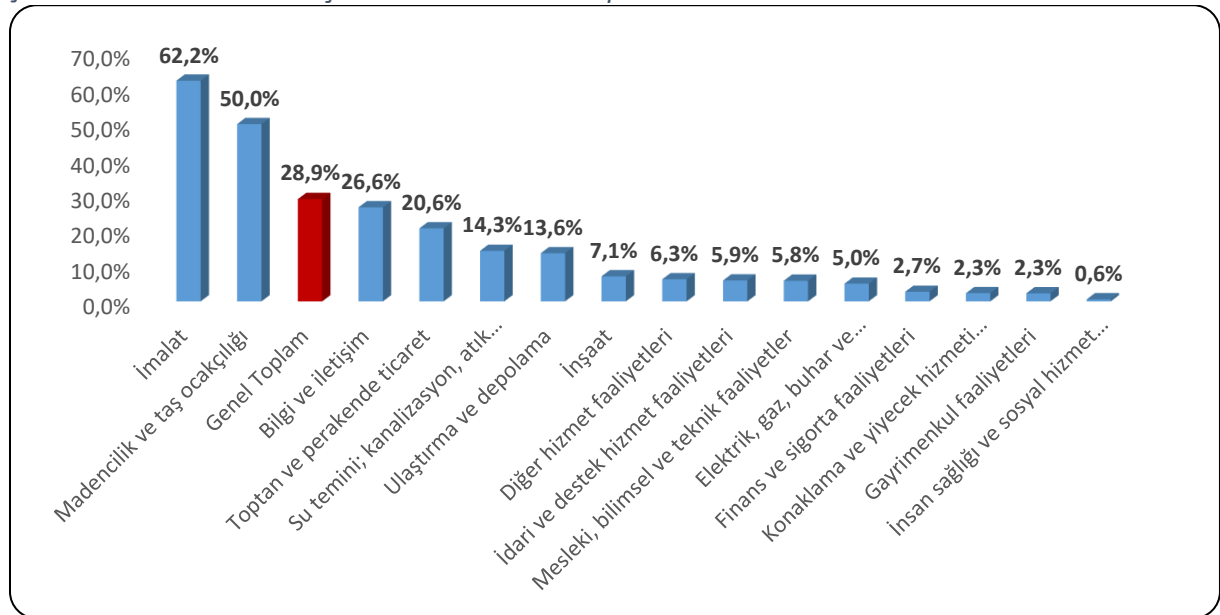
Kaynak: İPA 2019

Vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadınların gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde erkek işgücünün daha yüksek oranda yer alması beklendik bir durumdur.

Şekil 8’de söz konusu eğilime benzer yönde bir durum olduğu göze çarpmaktadır. İzmir ilinde vardiyalı çalışma yapılmayan işletmeler için çalışanlar içerisinde kadın oranı, vardiyalı çalışma yapılan işletmelere kıyasla daha yüksektir. Vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde çalışanların yüzde 27,4’ü kadın, yüzde 72,6’sı ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işletmelerde ise çalışanlar içerisinde kadın oranı yüzde 34,6’ya yükselmektedir. Bu işletmelerde erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel olarak İzmir ilinde 20+ istihdamlı işletmelerde çalışanların sadece yüzde 30,3’ünün kadınlardan oluşmasıdır. Yani her 10 çalışandan 3’ü kadınlardan oluşmakta olup, bu durum Türkiye ortalaması ile benzerlik göstermektedir.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işletmelerdeki kadın çalışan oranında 1,7 puanlık bir fark söz konusudur. Vardiyalı çalışma yapılmayan işletmelerdeki çalışanlarda kadın oranı, vardiyalı çalışma yapılan işletmelere göre daha fazladır. Şekilde görüldüğü üzere bu fark 7,2 puanla İzmir ilinde de benzer yönde işlemektedir.

Şekil 9: Sektörlere Göre İşletmelerin İhracat Yapma Oranı

Kaynak: İPA 2019

İzmir ilindeki işletmelerin yüzde 28,9’unda ihracat yapılmaktadır. İmalat sektöründe bulunan işletmelerin yüzde 62,2’si ihracat yapmakta, ikinci sırada ise Madencilik ve taş ocakçılığı sektörü bulunmaktadır. Bu iki sektör dışında Bilgi ve iletişim sektörü de ihracat yapan işletme oranı anlamında İzmir ili ortalamasına en yakın seviyededir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 25,4’ü ihracat yapmakta ve ilk iki sektör olarak yüzde 57,1 ile İmalat ve yüzde 33,3 ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektörleri ön plana çıkmaktadır. İzmir ili İmalat sektöründe Türkiye ortalamasına göre 5,1 puan daha fazla ihracat yapmaktadır.

İşletme sayısı bakımından İmalat sektörünün payı yüzde 34,8 ile ihracat yapan işletme oranında da ilk sırada yer alması durumla orantılıdır. Bu sektördeki işletmelerin ihracat yapma oranının diğer sektörlerle nazaran yüksek olması ihracata dayalı ekonomik faaliyet gösterdiklerine işaret etmektedir. İhracat yapan işletmelerde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenebilir.

İzmir ilinde işletmelerin yüzde 11,7’si e-ticaret yapmaktadır. E-ticaret yapmayan işletmelere ise neden e-ticaret yapmadıkları sorusu sorulmuştur. Tablo 9’da sonuçların dağılımı görülmektedir.

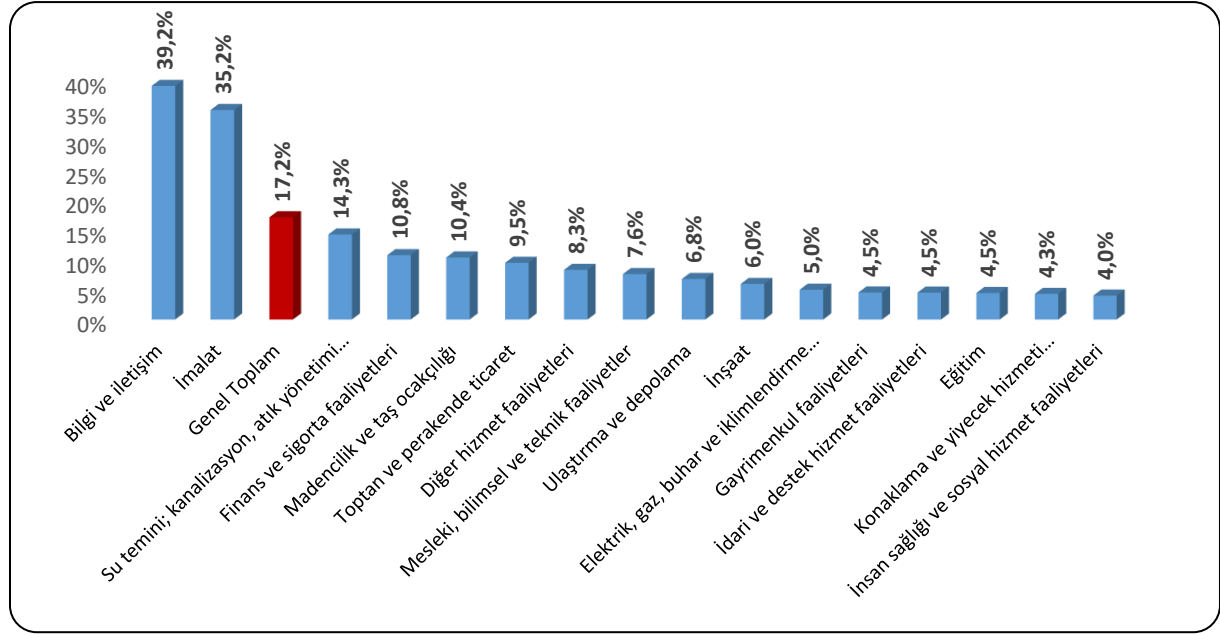
Tablo 9: E-Ticaret Yapmama Nedenleri

E-Ticaret Yapmama Nedeni	Oran
Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olamaması	88,1%
E-ticaret konusunda bilgisi olan personel eksikliği	6,4%
Elektronik ticareti teşvik eden mekanizmaların var olamaması	5,2%
Finansman yetersizliği	4,4%
E-ticaretin güvensiz bir mecra olması	2,8%

Kaynak: İPA 2019

İzmir ilinde e-ticaret yapmayan işletmelerin büyük bir çoğunluğu neden olarak Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olmamasını göstermiştir. İkinci sırada ise E-ticaret konusunda bilgisi olan personel eksikliği gelmektedir. Ülke genelinde ise e-ticaret yapan işletme oranı yüzde 13,4 iken e-ticaret yapmama nedeninde ilk sırada Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olmaması gelmektedir.

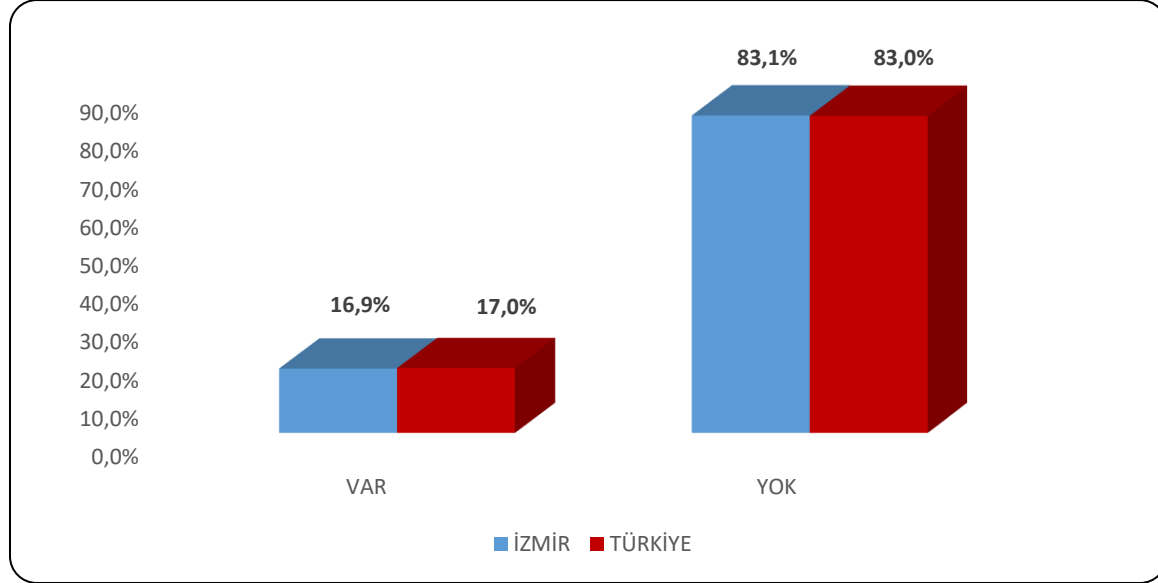
Şekil 10: Ar-Ge Çalışması Yapan İşletme Durumu

Kaynak: İPA 2019

İzmir ilinde 18 sektörden 16 sektörde bulunan işletmeler Ar-Ge çalışması yapmaktadır. İl genelinde Ar-Ge çalışması yapan işletme oranı yüzde 17,2 olarak gerçekleşmiştir. Yüzde 39,2'si Bilgi ve iletişim ve yüzde 35,2 ile İmalat sektörleri Ar-Ge çalışması yapan işletme oranında ön plana çıkmaktadır. Bu sektörleri ise yüzde 14,3 ile Su temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektörü takip etmektedir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 17,1'i Ar-Ge çalışması yapmaktadır. Bunu Yüzde 41,7 ile Bilgi ve İletişim ve yüzde 34,3 ile İmalat sektörleri Ar-Ge çalışması yapan işletmeler olarak izlemektedir. İzmir ilinde işletme sayısı bakımından yüzde 1,3 ile Bilgi ve İletişim sektörü olmasına rağmen Ar-Ge çalışması yapan işletme oranı yüzde 39,2 ile il ortalamasının üstünde ve birinci sırada yer alması dikkat çekicidir.

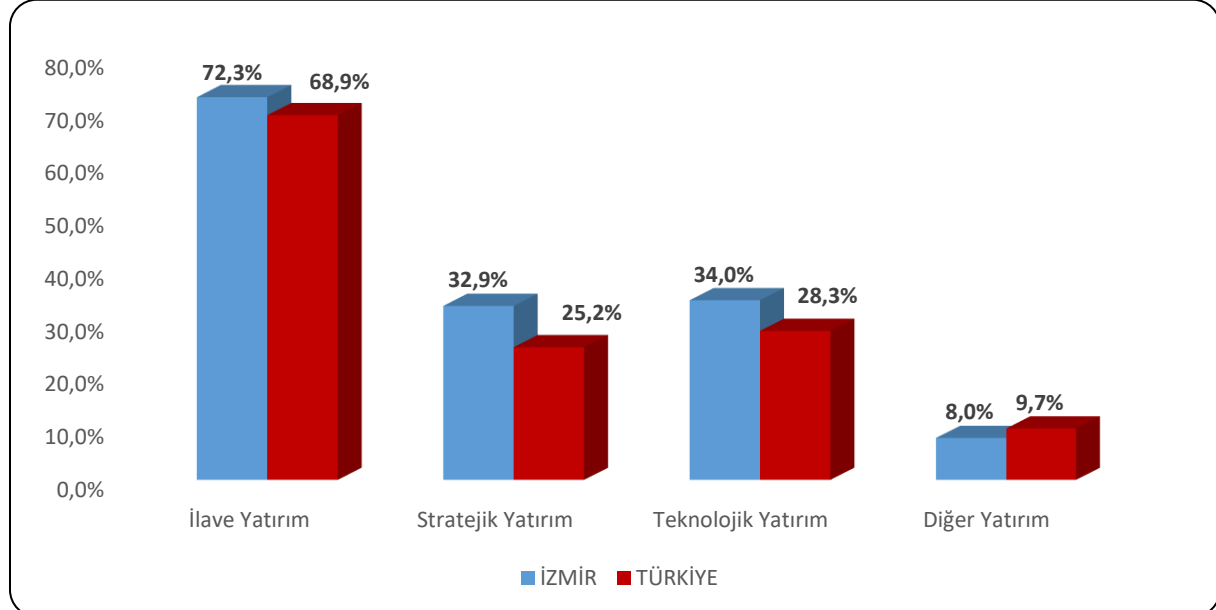
Şekil 11: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşletme Oranı (%)

Kaynak: İPA 2019

İzmir ilinde 20+ çalışanı olan işletmelerin yüzde 16,9'u gelecek bir yıl içinde yatırım planlamakta iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 17 olarak gerçekleşmiştir. Şekil 12'de planlanan yatırım türlerine yer verilmiştir.

Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%)

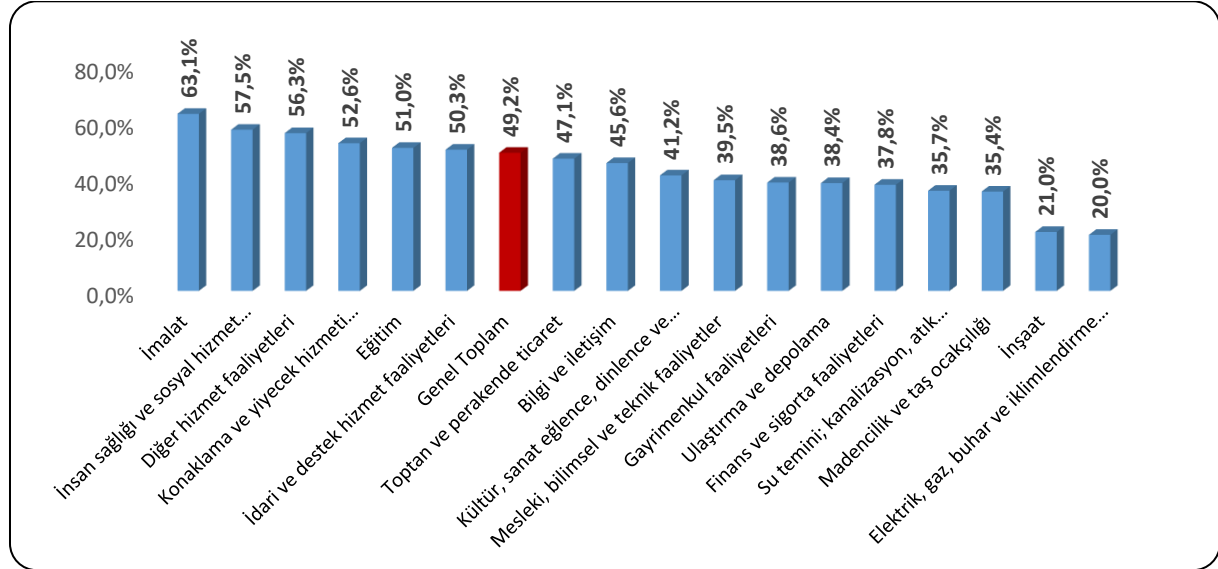
Kaynak: İPA 2019

Gelecek bir yıl içinde yatırım yapmayı planlayan işletmeler yatırım türlerine göre incelendiğinde; İzmir ilinde yatırım yapmayı planlayan 20+ çalışanı olan işletmelerin yüzde 72,3'ü ilave yatırım, yüzde 34'ü teknolojik yatırım, yüzde 32,9'u stratejik yatırım ve yüzde 8'i ise diğer yatırım türlerinde yatırım yapmayı planlamaktadır. Türkiye genelinde ise yatırım

yapmayı planlayan işverenlerin yüzde 68,9'u ilave yatırım, yüzde 28,3'ü teknolojik yatırım, yüzde 25,2'si stratejik yatırım ve yüzde 9,7'si ise diğer yatırım türlerinde yatırım yapmayı planlamaktadır.

Şekil 13: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletme Oranı

Kaynak: İPA 2019

Şekil 13'de İŞKUR hizmetlerinden son bir yıl içerisinde faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Türkiye genelinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 53,3 seviyesindedir. İzmir ilinde bulunan 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 49,2'si İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Bu oran İzmir ili için Türkiye ortalamasının altında bulunmaktadır.

İzmir ilinde 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 2,8'ine karşılık gelen İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe yer alan işletmelerin yüzde 57,5'i İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. İlin en çok işletme sayısına sahip sektörü olan İmalat sektöründe ise bu oran il geneli olan yüzde 49,2'nin üzerinde yüzde 63,1 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin, Hizmetlerimize Göre Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs	Teşvik
İmalat	0,3%	46,9%	76,2%	27,5%	2,7%	0,4%	24,3%
Toptan ve perakende ticaret	0,3%	40,7%	69,0%	26,6%	2,4%	0,7%	25,6%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1,9%	33,3%	75,5%	41,5%	3,1%	1,3%	23,3%
İnşaat	3,2%	42,1%	58,9%	22,1%	4,2%	2,1%	20,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	2,8%	39,3%	66,2%	32,4%	2,8%	2,1%	24,8%
Ulaştırma ve depolama	0,9%	41,6%	70,8%	34,5%	1,8%	1,8%	18,6%
Eğitim	0,0%	34,0%	69,9%	46,6%	1,0%	0,0%	22,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1,0%	35,0%	64,0%	53,0%	4,0%	0,0%	34,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	38,6%	61,4%	44,3%	1,1%	0,0%	22,7%
Bilgi ve iletişim	2,8%	38,9%	61,1%	50,0%	2,8%	5,6%	13,9%
Diğer hizmet faaliyetleri	3,7%	40,7%	59,3%	44,4%	0,0%	3,7%	7,4%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	47,1%	70,6%	23,5%	0,0%	0,0%	5,9%
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	35,3%	70,6%	11,8%	0,0%	0,0%	11,8%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	60,0%	66,7%	6,7%	0,0%	0,0%	33,3%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	57,1%	64,3%	42,9%	0,0%	0,0%	57,1%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	35,7%	78,6%	50,0%	0,0%	0,0%	42,9%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%	0,0%	25,0%	50,0%	0,0%	0,0%	50,0%
Genel Toplam	0,8%	42,6%	71,5%	31,1%	2,5%	0,8%	24,0%

Kaynak: İPA 2019

İŞKUR hizmetlerinden son bir yıl içerisinde faydalanmış olan işletmelerin yüzde 71,5'i İŞKUR'dan Eleman Talebinde bulunmuştur. İşletmelerin 42,6'sı Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetinden yararlanırken yüzde 31,1'i ise İşbaşı Eğitim Programı kapsamında İŞKUR hizmetlerinden faydalanmışlardır.

Çalışma kapsamında İzmir ilinde en fazla işletme sayısına sahip sektör olan İmalat sektöründe işverenlerin yüzde 76,2'si İŞKUR'dan Eleman Talebinde bulunmuş, yüzde 46,9'u Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetimizden yararlanmış ve yüzde 27,5'i ise İşbaşı Eğitim Programından son bir yıl içerisinde yararlanmıştır. Sektör bazında işverenlerin son bir yıl içerisinde İŞKUR'un hangi hizmetlerinden yararlandığı sorusunun cevabı Tablo 10'da bulunmaktadır.

İŞKUR'un sunmuş olduğu İşbaşı Eğitim Programlarından İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründeki işletmelerin son bir yılda yüzde 53'ü faydalanmıştır. Ayrıca İŞKUR'un

sunduğu Eleman Talebinden Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektöründeki işletmelerin son bir yılda yüzde 78,6'sı faydalanmıştır

Yine İŞKUR'un hizmetlerinden son bir yıl içerisinde faydalanmış olan işletmelerin yüzde 24'ü İŞKUR'dan Teşvik anlamında faydalanmıştır.

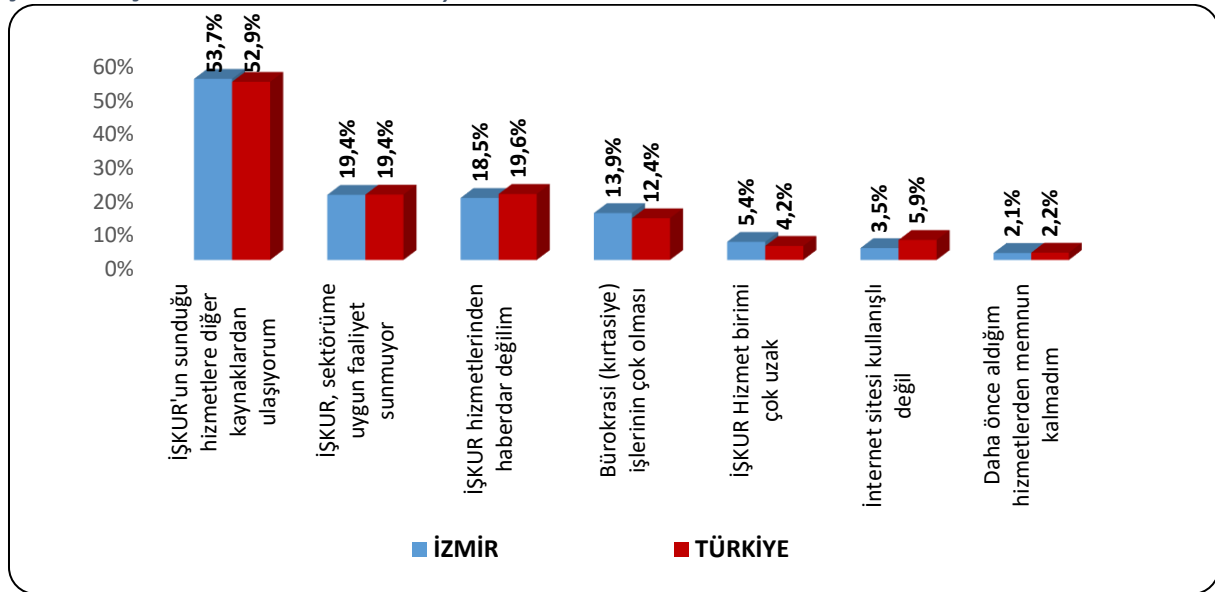
Tablo 11: İŞKUR'un Desteklemesini İstediğiniz Alanlar

Desteklenecek Alan	Oran
İşe Uygun Eleman Temini	59,3%
Yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği	58,2%
Yeni alım yapılacak çalışanlar için ücret desteği	53,1%
İşbaşı Eğitim Programı	24,0%
Çalışanların niteliklerinin artırılması için mesleki eğitim desteği sunulması	20,5%
İşyerime özel sektörel danışmanlık vermesi	7,8%
Genel Toplam	100,0%

Kaynak: İPA 2019

İzmir ilinde İŞKUR'un işletmeleri en fazla hangi alanda desteklemesi gerektiği sorulduğunda; işverenlerin yüzde 59,3'ü İşe uygun eleman temini cevabını vermiştir. Yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği ikinci sırada yer alırken, sonrasında ise Yeni alım yapılacak çalışanlar için ücret desteği seçeneği işaretlenmiştir.

Şekil 14: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri

Kaynak: İPA 2019

İzmir ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanmama nedenlerinde ilk üç sırada; yüzde 53,7 ile İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşılabilmesi, yüzde 19,4 ile İŞKUR'un sektöre uygun faaliyet sunmaması ve yüzde 18,5 ile İŞKUR hizmetlerinden haberdar olunmaması gerekçe gösterilmiştir. Türkiye genelinde ise İzmir ilinde olduğu gibi ilk sırada

yüzde 52,9 ile İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşılabilmesi gerekçe gösterilmiştir. Türkiye genelinde hizmetlerden haberdar olmama nedeniyle İŞKUR hizmetlerinden faydalanmıyorum diyen işverenlerin oranı İzmir iline göre daha yüksek seviyededir. İzmir ilinde ise İŞKUR Hizmet biriminin uzak olmasından ötürü İŞKUR hizmetlerinden faydalanamıyorum diyen işverenlerin oranı Türkiye ortalamasının üzerinde gerçekleşmiştir.

Mevcut İstihdam

İzmir ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işletmelerde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

İzmir ilinde 20+ istihdamlı işletmeler için toplam çalışan sayısı 471 bin 264 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 328 bin 454 erkek çalışan ve 142 bin 810 kadın çalışan mevcuttur.

Tablo 12: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
İmalat	58.748	155.388	214.136
Toptan ve perakende ticaret	25.801	44.198	70.000
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	14.431	32.883	47.313
Ulaştırma ve depolama	4.718	26.538	31.256
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	8.873	15.355	24.229
İnşaat	2.248	21.934	24.182
Eğitim	8.352	3.873	12.224
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	7.999	3.987	11.985
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	4.040	5.552	9.592
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	832	4.101	4.934
Bilgi ve iletişim	1.589	2.793	4.382
Finans ve sigorta faaliyetleri	2.489	1.826	4.314
Madencilik ve taş ocaklığı	168	3.683	3.852
Gayrimenkul faaliyetleri	798	2.729	3.527
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	583	1.307	1.890
Diğer hizmet faaliyetleri	710	1.167	1.877
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	431	1.139	1.570
Genel Toplam	142.810	328.454	471.264

Kaynak: İPA 2019

Sektörlere göre dağılımda ise; İzmir ilinde çalışanların önemli bir kısmı İmalat ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde istihdam edilmektedir. Toplam çalışanların yüzde 60,3'ü bu iki sektörde yer almaktadır.

Kadın istihdamının en fazla olduğu sektör İmalat sektörüdür. İl genelindeki toplam kadın çalışanların yüzde 41,1'i İmalat sektöründe çalışmaktadır. İzmir ilinde kadın çalışan oranının en yüksek olduğu sektör ise Eğitim sektörüdür. Eğitim sektöründe çalışanların yüzde 68,3'ünü kadınlar oluşturmaktadır.

Türkiye genelinde İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Eğitim ve Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri sektörlerinde kadın çalışan sayısının erkeklerden daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 13: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grupları	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	17.981	73.521	91.502
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	16.970	63.716	80.686
Hizmet ve Satış Elemanları	23.283	39.347	62.630
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	20.791	39.872	60.663
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	14.545	43.715	58.260
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	22.502	27.530	50.032
Profesyonel Meslek Mensupları	22.025	25.976	48.001
Yöneticiler	4.225	11.462	15.686
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	488	3.315	3.803
Genel Toplam	142.810	328.454	471.264

Kaynak: İPA 2019

Meslek grubu bazında çalışan sayıları incelendiğinde en fazla çalışanı olan meslek grubu Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılardır. Toplam çalışanlar içerisinde bu meslek grubunda çalışanların oranı yüzde 19,4 seviyesindedir. İzmir ilindeki kadın çalışanların yüzde 12,6'sı; erkek çalışanları ise yüzde 22,4'ü bu meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada ise Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar yer almakta ve toplam çalışanların yüzde 17,1'i bu meslek grubunda istihdam edilmektedir. Üçüncü sırada ise yüzde 13,3'lük oran ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu yer almaktadır.

İzmir ilinde Hizmet ve Satış Elemanları en fazla kadın çalışan sayısına sahip meslek grubudur. Erkek çalışan sayısının en fazla olduğu meslek grubu ise Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılardır.

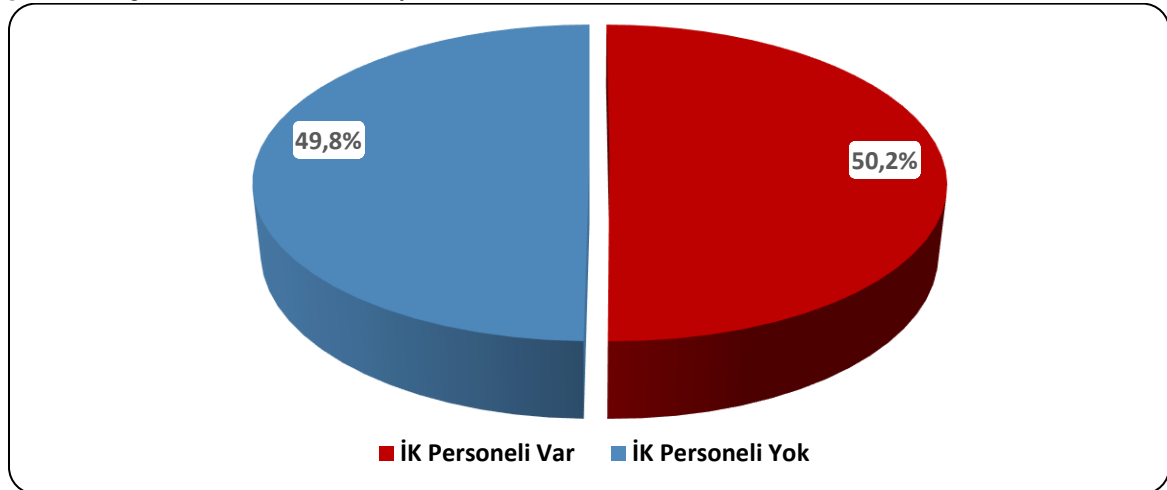
Tablo 14: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Toplam	Kadın	Erkek
Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi	Güvenlik Görevlisi
Satış Danışmanı / Uzmanı	Satış Danışmanı / Uzmanı	Beden İşçisi (Genel)
Güvenlik Görevlisi	Makineci (Dikiş)	Şoför-Yük Taşıma
Beden İşçisi (Genel)	Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	Temizlik Görevlisi
Makineci (Dikiş)	Büro Memuru (Genel)	Satış Danışmanı / Uzmanı
Şoför-Yük Tasıma	Kasiyer	Şoför (Yolcu Tasıma)
Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	Meyve Sebze Ayıklama İşçisi	Garson (Servis Elemanı)
Büro Memuru (Genel)	Muhasebeci	İnşaat İşçisi
Garson (Servis Elemanı)	Montajcı (Kurgucu)	Diğer İmalat Ve İlgili İşçiler (Makine İle)
Kasiyer	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Büro Memuru (Genel)

Kaynak: İPA 2019

Tablo 14'te ise İzmir ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışanı olan meslekler görülmektedir. Toplam çalışan sayısının en fazla olduğu meslekler sırasıyla Temizlik Görevlisi, Satış Danışmanı / Uzmanı ve Güvenlik Görevlisi meslekleridir. Kadın çalışan sayısının en fazla olduğu ilk üç meslek Temizlik Görevlisi, Satış Danışmanı / Uzmanı, Makineci (Dikiş) ve Erkek çalışan sayısının en fazla olduğu ilk üç meslek ise Güvenlik Görevlisi, Beden İşçisi (Genel) ve Şoför-Yük Taşıma meslekleridir.

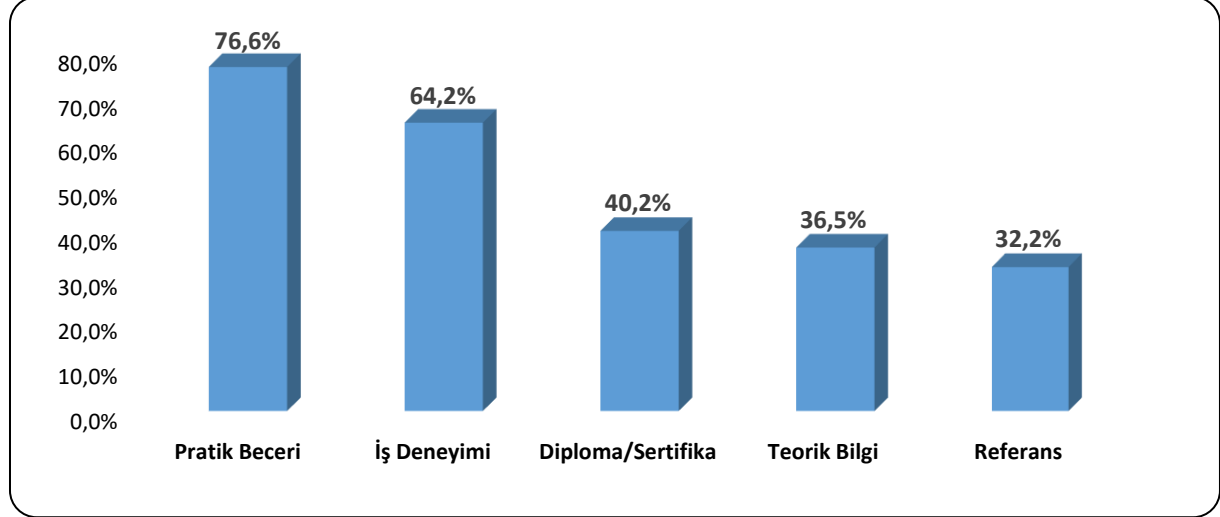
Şekil 15: İşletmelerde İnsan Kaynakları Sorumlu İstihdamı

Kaynak: İPA 2019

Şekil 15'te görüldüğü üzere İzmir ilinde araştırma kapsamında yer alan işletmelerin yüzde 49,8'inde İnsan Kaynaklarından sorumlu personel bulunmaktadır. Bilgi ve İletişim sektöründe bu oran yüzde 62, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektöründe yüzde 60 ve İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe ise yüzde 59,7 seviyesindedir.

Şekil 16: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı

Kaynak: İPA 2019

İzmir ilinde 20+ çalışanı olan işletmeler genç personel seçerken aradıkları kriterler incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 76,6'sı Pratik Beceri, yüzde 64,2'si İş deneyimi ve yüzde 40,2'si ise Diploma/Sertifika aramaktadır.

Türkiye genelinde ise en yüksek tercih edilen kriter, İzmir ilinde olduğu gibi yüzde 72,6 ile Pratik Beceri kriteridir. Bunu sırasıyla yüzde 64,7 ile İş Deneyimi ve yüzde 35,7 ile Diploma / Sertifika kriterleri izlemektedir. Geçtiğimiz yıl olduğu gibi bu yılki sonuçlarda göstermektedir ki Pratik Beceri kriteri hem İzmir ilinde hem de Türkiye genelinde genç personel seçerken en çok aranan kriterdir.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yönleltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işletmelere ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, engelli çalışan tercih edip edemeyecekleri, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan

beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İş Olan İşletme Oranı

Sektörler	Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı	Açık İş Olan İşletme Oranı
İmalat	2.758	1,3%	25,1%
Toptan ve perakende ticaret	847	1,2%	16,8%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	720	2,9%	26,8%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	497	1,0%	18,8%
Ulaştırma ve depolama	295	0,9%	9,9%
Bilgi ve iletişim	174	3,8%	29,1%
İnşaat	172	0,7%	5,5%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	115	0,9%	17,8%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	108	1,1%	13,9%
Finans ve sigorta faaliyetleri	80	1,8%	21,6%
Gayrimenkul faaliyetleri	63	1,8%	22,7%
Eğitim	57	0,5%	8,4%
Madencilik ve taş ocaklığı	34	0,9%	12,5%
Diğer hizmet faaliyetleri	32	1,7%	22,9%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	11	0,2%	11,9%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	8	0,4%	5,9%
Genel Toplam	5.972	1,3%	18,4%

Kaynak: İPA 2019

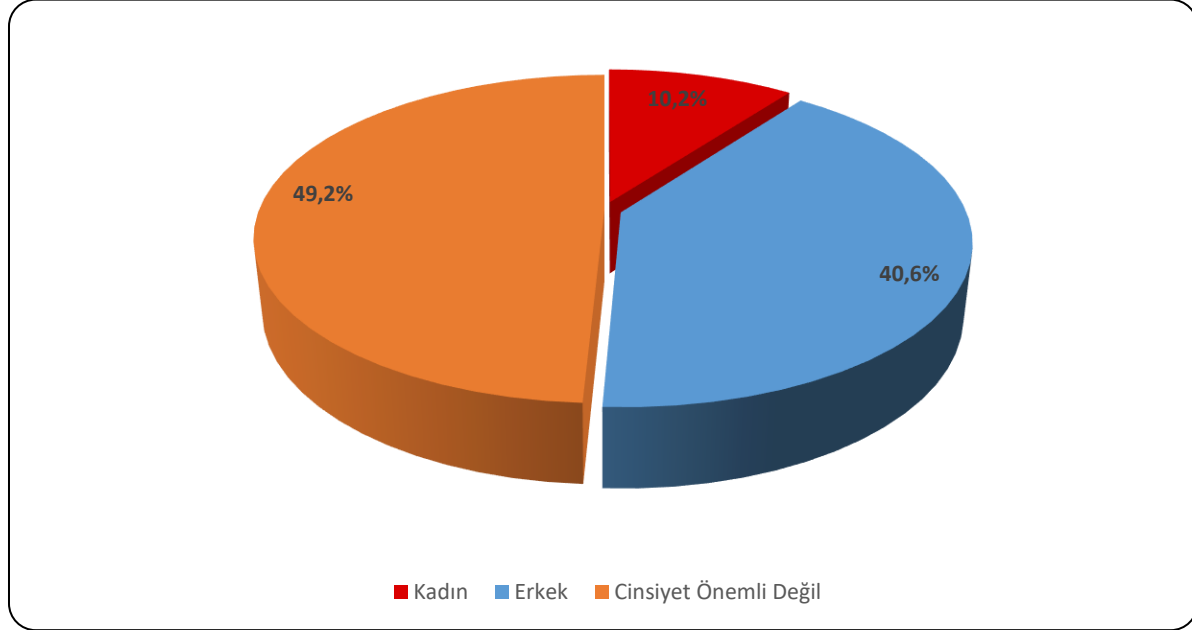
İzmir ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda bin 157 işletmede 5 bin 972 açık iş tespit edilmiştir. İzmir ilinde açık iş sayısı en fazla olan sektör İmalat sektörüdür. İmalat sektörü İzmir ilinde çalışma kapsamında yer alan işletme sayısı en fazla olan sektördür. Toplam 5 bin 972 kişilik açık işin yüzde 46,2'sine tekabül eden 2 bin 758 kişilik kısmı, İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık işlerin yüksek olduğu sektörler arasında İmalat, Toptan ve perakende ticaret ve Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörleri ilk üç sırada yer almaktadır.

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 15'den de görüleceği üzere İzmir ilinde açık iş oranı yüzde 1,3 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde araştırma döneminde açık iş oranı yüzde 1,5 olarak tespit edilmiştir. İzmir ilindeki açık iş oranı Türkiye ortalamasının altındadır. İzmir ilinde açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 3,8 ile Bilgi ve İletişim sektörü olarak tespit edilmiştir.

İzmir ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 18,4'ünde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalaması ile aynı değerde gerçekleşmiştir.

Şekil 17: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

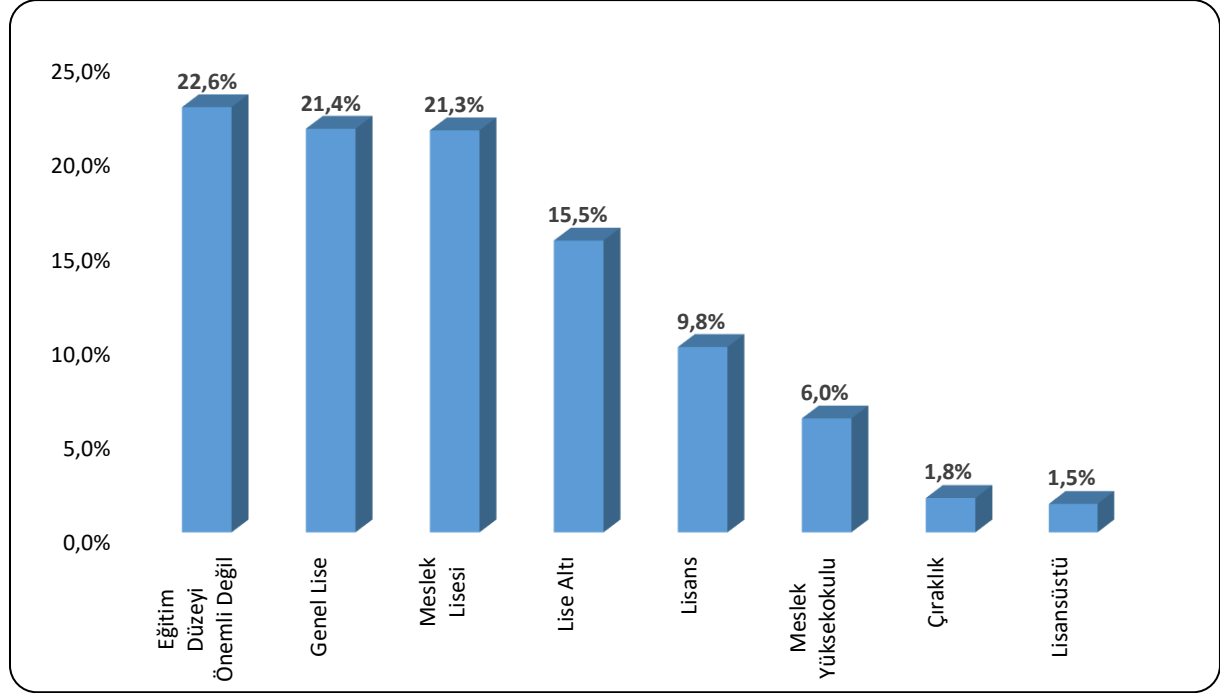

Kaynak: İPA 2019

Şekil 17’de İzmir ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde 20+ çalışanı bulunan işletmelerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. İzmir ilinde işverenler açık işlerin yüzde 49,2’sinde cinsiyetin önemli olmadığını belirtirken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 59,1 olarak gerçekleşmiştir. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise Türkiye genelinde yüzde 8,8 iken, İzmir ilinde yüzde 10,2 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde işverenlerin yüzde 32,1’i açık işlerinde erkek tercih edeceklerini belirtmiştir. İzmir ilinde ise işverenlerin yüzde 40,6’sı mevcut açık işlerinde erkek tercih etmektedir.

Türkiye genelinde çalışan sayısı içinde kadınların payı düşük iken, işverenlerin büyük bir kısmı mevcut açık işlerinde istihdam edecekleri kişinin cinsiyetinin önemli olmadığını belirtmiştir. Bu durum kadın istihdamının artması konusunda önem arz etmektedir.

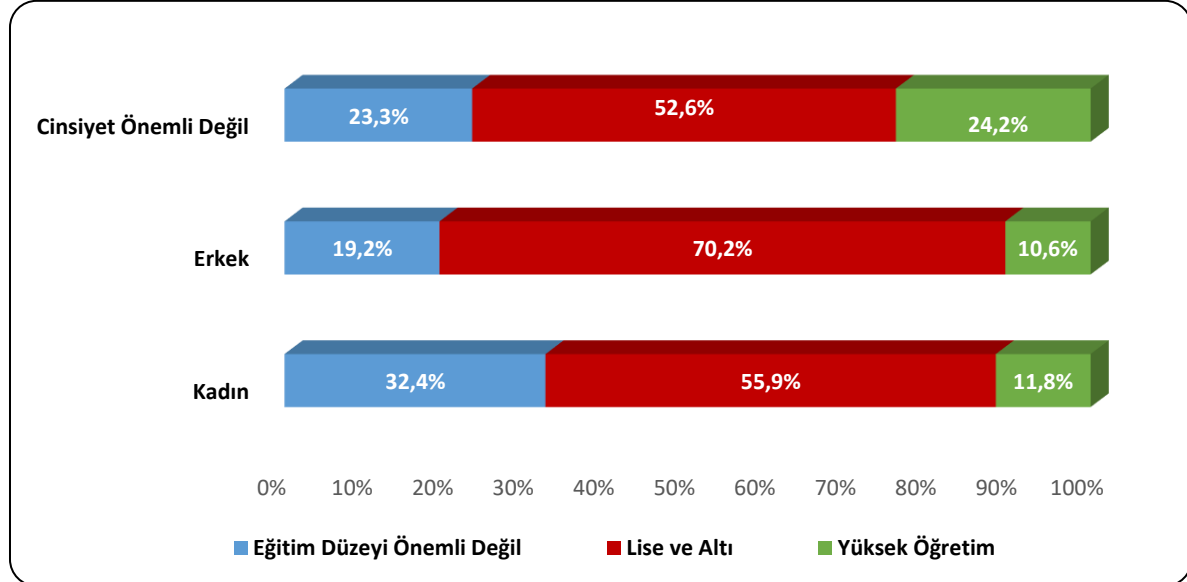
Şekil 18: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2019

İşverenlere mevcut açık işleri için aradıkları asgari eğitim düzeyi sorulmuştur. İzmir ilindeki açık işlerin yüzde 22,6'sında işverenler eğitim düzeyinin önemli olmadığını belirtmişlerdir. Açık işlerin yüzde 21,4'ünde ise genel lise mezunu talep edilmiştir.

Şekil 19: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

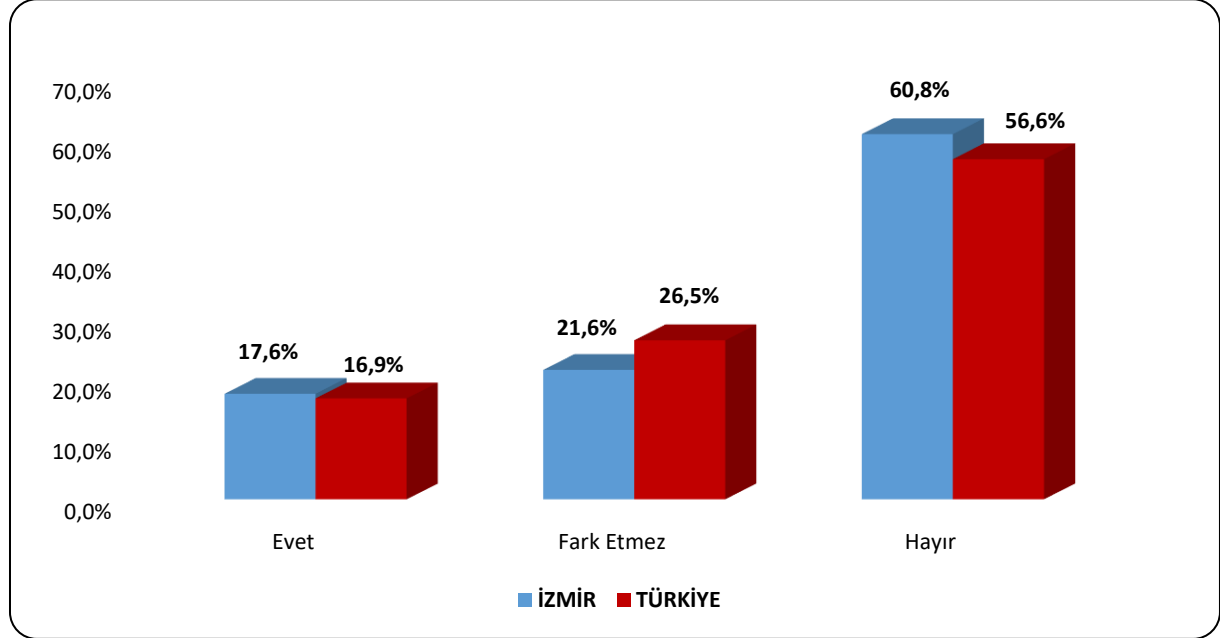

Kaynak: İPA 2019

Şekil 19'da açık işlerin cinsiyete ve eğitim düzeyine göre dağılımı görülmektedir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde, yüzde 52,6 oranında lise altı eğitim düzeyi istenmektedir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde yüzde 24,2 oranında yüksek öğretim seviyesi talep

edilirken ve yüzde 23,3 oranında ise herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmemiştir. Erkeklerin tercih edildiği açık işlerde yüzde 70,2 oranında, kadınların tercih edildiği açık işlerde ise yüzde 55,9 oranında Lise ve altı eğitim düzeyi istenmektedir.

Şekil 20: Açık İşlerde Engelli Çalıştırma Durumu

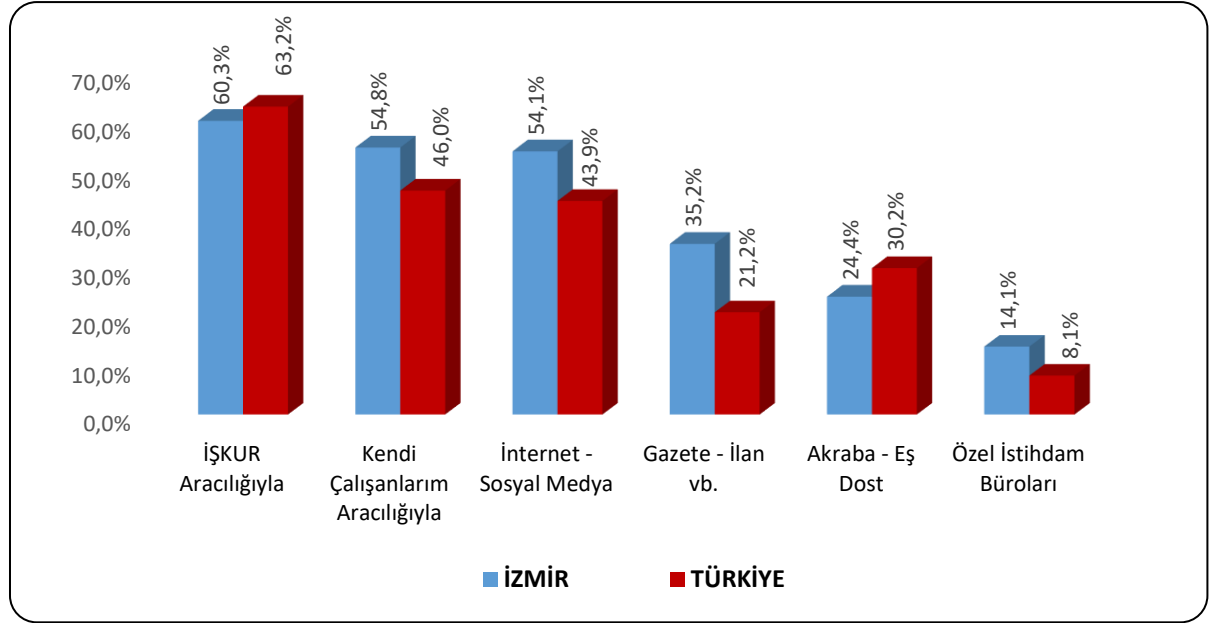

Kaynak: İPA 2019

Açık iş olan mesleklerde engelli çalıştırılmak istenmesi durumu incelendiğinde; İzmir ilinde mevcut açık işlerin yüzde 17,6'sı için işverenler özellikle engelli tercih edeceklerini belirtmiştir. İstihdam edeceğim kişi için engel durumu olup olmaması farketmez şeklinde yanıt verilen açık iş oranı yüzde 21,6 seviyesindedir. Yani açık işler açısından genel değerlendirmede araştırma dönemindeki mevcut açık işlerin yüzde 39,2'sinde engelli bireyler istihdam edilebilir.

Türkiye genelinde ise yüzde 16,9 oranında evet, yüzde 26,5 oranında farketmez denmiştir. Araştırma dönemindeki açık işlerin yüzde 43,4'ü için işverenler engelli tercih edebileceğini söylemiştir. İzmir ilinde Türkiye geneline göre açık işler için engelli işçi çalıştırma eğiliminin daha düşük oranda olduğu gözlemlenmiştir.

Şekil 21: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2019

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 21’de İzmir ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. İzmir ilinde 20+ istihdamlı işletmelerden alınan açık işlerin yüzde 60,3 gibi büyük bir oranı İŞKUR aracılığıyla aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 63,2 olarak gerçekleşmiştir. İzmir ilinde ikinci sırada yüzde 54,8 ile Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla arama kanalı kullanılmıştır. Üçüncü sırada ise yüzde 54,1 İnternet-Sosyal Medya arama kanalı kullanılmıştır.

Tablo 16: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	3	1	2	1
Takım Çalışması	1	3	1	2
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	2	2	4	3
İletişim ve İfade Yeteneği	4	5	3	4
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	7	4	6	5
Bilgisayar Kullanımı	6	8	5	6
Analitik Düşünebilme	8	6	8	7
İkna Kabiliyeti ve Pazarlama Gücü	5	7	7	8
Yabancı Dil	10	10	9	9
Yenilikçi Düşünce Yeteneği	9	9	10	10

Kaynak: İPA 2019

İzmir ilinde cinsiyete göre açık işlerde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması incelendiğinde, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi ilk sırada yer almaktadır. Cinsiyetin önemli olmadığı veya kadınların tercih edildiği açık işlerde işverenler tarafından en çok aranan beceri takım çalışması iken bu beceri erkeklerde üçüncü sırada talep edilmiştir. Erkeklerin tercih edildiği açık işlerde ise ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi aranmaktadır. İzmir ilinde, Yabancı dil becerisi ile yenilikçi düşünce yeteneği becerileri araştırma dönemindeki açık işler için işverenler tarafından son sırada aranmaktadır.

Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı

Meslek Grupları	Toplam Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	1.404	1,5%
Hizmet ve Satış Elemanları	1.123	1,8%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	920	1,1%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	743	1,3%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	644	1,1%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	604	1,2%
Profesyonel Meslek Mensupları	458	0,9%
Yöneticiler	72	0,5%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	5	0,1%
Genel Toplam	5.972	1,3%

Kaynak: İPA 2019

İzmir ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup, toplam

açık işler içerisinde bu meslek grubunun payı yüzde 23,5'tir. İkinci sırada Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu bulunmaktadır.

İzmir ili için tespit edilen yüzde 1,3'lük açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde, açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grubu yüzde 1,8 ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubudur. Daha sonra ise Açık iş oranı bakımından sırasıyla Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ile Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları gelmektedir.

Tablo 18: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grubu	Akraba - Eş Dost	Gazete - İlan vb.	İnternet - Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla	Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	30,8%	35,9%	54,6%	68,1%	57,6%	17,0%
Hizmet ve Satış Elemanları	32,2%	32,1%	46,3%	58,9%	64,6%	7,5%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	29,6%	35,6%	38,9%	67,9%	54,7%	16,6%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	13,6%	27,7%	68,6%	61,6%	51,6%	18,9%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	23,8%	35,9%	35,7%	63,8%	56,5%	10,2%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	11,9%	51,0%	73,6%	60,8%	38,8%	6,5%
Profesyonel Meslek Mensupları	11,3%	23,3%	73,9%	23,8%	45,8%	24,5%
Yöneticiler	8,7%	73,9%	82,8%	15,6%	59,7%	11,3%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	100,0%	61,6%	61,6%	38,4%	38,4%	0,0%
Genel Toplam	24,4%	35,2%	54,1%	60,3%	54,8%	14,1%

Kaynak: İPA 2019

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grupları Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubunda olmuştur. Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubunda ise açık işlerin tamamı Akraba eş dost tarafından aranmıştır.

Yöneticiler, Profesyonel Meslek Mensupları, Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar en fazla İnternet – Sosyal Medya kanalıyla aranmaktadır.

Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubundaki açık işler büyük oranda işletmelerin Kendi Çalışanları aracılığıyla aranmıştır.

Tablo 19: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslekler	Bilgisayar kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	Proje Tabanlı Çalışma	Satış ve Pazarlama Becerisi	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yabancı Dil	Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	2	-	7	1	-	5	6	3	4	8
Makineci (Dikiş)	-	3	6	7	5	-	4	2	-	1
Garson (Servis Elemanı)	-	5	7	1	9	6	4	2	8	3
Satış Danışmanı / Uzmanı	5	9	6	2	10	1	4	3	7	8
Kompozit Ürün Üretim Elemanı (El Yatırması, Püskürtme, Rtm, İnfüzyon)	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1
Beden İşçisi (Genel)	6	2	5	3	-	-	7	1	-	4
Güvenlik Görevlisi	5	4	6	2	-	-	7	3	8	1
Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)	-	2	-	5	-	-	4	3	-	1
Satış Temsilcisi / Plasiyer	5	-	8	2	-	1	3	4	7	6
Motosikletli Kurye	-	4	-	3	7	5	6	2	-	1

Kaynak: İPA 2019

Tablo 19'da İzmir ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Garson (Servis Elemanı) mesleklerinde aranan becerilerde ilk sırada İletişim ve İfade Yeteneği ön plana çıkmaktadır.

Satış Danışmanı/Uzmanı, Satış Temsilcisi/Plasiyer mesleklerinde Satış ve Pazarlama Becerisi ilk sırada aranmaktadır.

Makineci (Dikiş), Kompozit Ürün Üretim Elemanı (El Yatırması, Püskürtme, Rtm, İnfüzyon), Güvenlik Görevlisi, Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik) ve Motosikletli Kurye için ise ilk sırada aranan beceri Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübedir.

Tablo 20: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Makineci (Dikiş)	Kompozit Ürün Üretim Elemanı (El Yatırması, Püskürtme, Rtm, İnfüzyon)	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi
Satış Elemanı (Perakende)	Beden İşçisi (Genel)	Garson (Servis Elemanı)	Makineci (Dikiş)
Satış Görevlisi	Cnc Torna Tezgahı Operatörü	Makineci (Dikiş)	Garson (Servis Elemanı)
Kalite Kontrolcü	Motosikletli Kurye	Satış Danışmanı / Uzmanı	Satış Danışmanı / Uzmanı
Satış Danışmanı / Uzmanı	Elektrik Teknisyeni	Güvenlik Görevlisi	Kompozit Ürün Üretim Elemanı (El Yatırması, Püskürtme, Rtm, İnfüzyon)
Beden İşçisi (Genel)	Seramik İmal İşçisi	Kasiyer	Beden İşçisi (Genel)
Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	Kurye	Aşçı	Güvenlik Görevlisi
Temizlik Görevlisi	Diğer Teknisyen ve Teknikerler	Depo Görevlisi (Gıda)	Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)
Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu)	Satış Temsilcisi / Plasiyer	Çağrı Merkezi Elemanı	Satış Temsilcisi / Plasiyer
Konserve Üretim Elemanı	Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	Motosikletli Kurye

Kaynak: İPA 2019

İzmir ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı), Satış Danışmanı/Uzmanı, Kompozit Ürün Üretim Elemanı (El Yatırması, Püskürtme, Rtm, İnfüzyon), Beden İşçisi (Genel), Güvenlik Görevlisi, Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik), Satış Temsilcisi / Plasiyer, Motosikletli Kuryedir.

İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları açık iş sayısı en fazla olan üç meslek ise Makineci (Dikiş), Satış Elemanı (Perakende), Satış Görevlisi meslekleridir.

Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu ve açık iş sayısının en fazla olduğu üç meslek Kompozit Ürün Üretim Elemanı (El Yatırması, Püskürtme, Rtm, İnfüzyon), Beden İşçisi (Genel), Cnc Torna Tezgahı Operatörü ; cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde ise Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Garson (Servis Elemanı), Makineci (Dikiş) meslekleridir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle İzmir ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye genelinde 22 bin 626 işletmede (20+ istihdamlı) eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. İzmir ilinde ise 20+ istihdamlı bin 534 işletme temininde güçlük çekilen meslekler olduğunu ifade etmiştir. İzmir ilindeki işletmelerin yüzde 24,4'ü son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çektiğini belirtirken ülke genelinde bu oran yüzde 23,3 seviyesinde gerçekleşmiştir.

İzmir ilinde eleman temininde güçlük çeken işletmeleri sektörel olarak incelediğimizde; Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, sektörlerinde bulunan işletmelerin son bir yıl içerisinde eleman temininde en az güçlük çektikleri dikkat çeken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra eleman temininde güçlük çeken işletme sayısının en fazla olduğu sektörler İmalat, Toptan ve perakende ticaret ile Konaklama ve Yiyecek hizmetleri sektörleridir. Bu üç sektörün temininde güçlük çektiği eleman sayısı, İzmir ilinde toplam temininde güçlük çekilen sayının yüzde 74,9'unu oluşturmaktadır. Söz konusu sektörlerde çalışan sayısının fazla olması sebebi ile temininde güçlük çekilen kişi sayısı da fazladır. Öyle ki İzmir ilinde toplam çalışanların yüzde 65,4'ü bu sektörlerde çalışmaktadırlar.

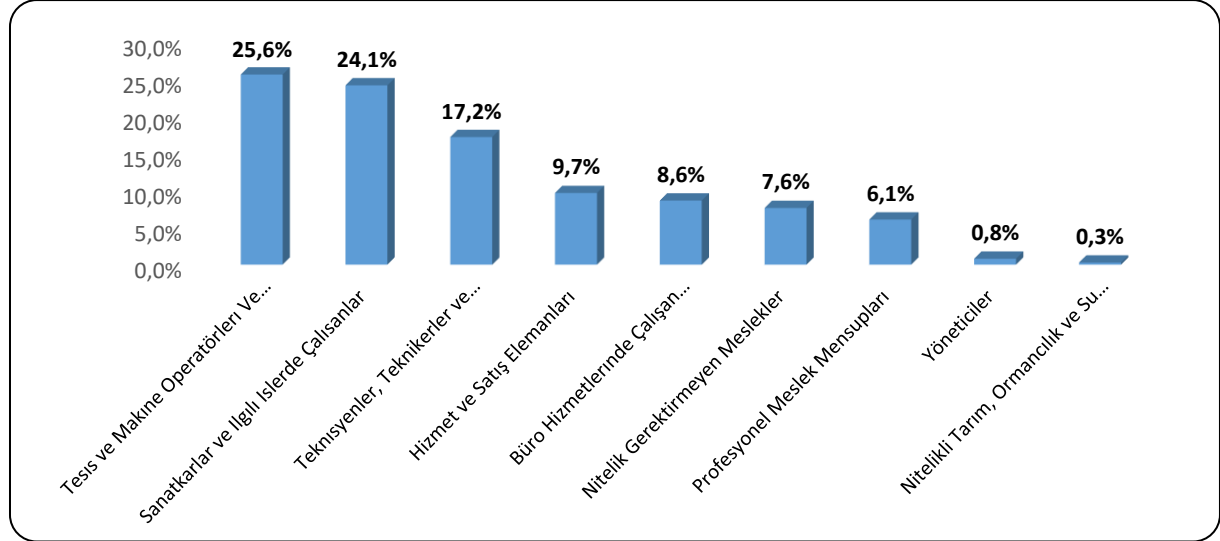
Tablo 21: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İmalat	4.171
Toptan ve perakende ticaret	960
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	667
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	606
Ulaştırma ve depolama	352
İnşaat	294
Madencilik ve taş ocaklığı	149
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	128
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	101
Bilgi ve iletişim	95
Eğitim	60
Gayrimenkul faaliyetleri	54
Finans ve sigorta faaliyetleri	36
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	32
Diğer hizmet faaliyetleri	19
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	5
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	3
Genel Toplam	7.731

Kaynak: İPA 2019

İzmir ilinde 7 bin 731 kişilik işgücü temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları sektör bazında incelendiğinde, özellikle İmalat sektörü ön plana çıkmaktadır. İzmir ilinde temininde güçlük çekilen elemanların yüzde 54'ü bu sektörde gerçekleşmiştir. Bunun dışında, Toptan ve Perakende Ticaret ve Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörleri de eleman temininde güçlük çekmede ön plana çıkan diğer sektörlerdir.

Şekil 22: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2019

İzmir ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok bin 977 kişi ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 25,6'sı bu meslek grubunda yer almaktadır.

Türkiye genelinde de İzmir ilinde olduğu gibi Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu temininde güçlük çekilen eleman sayısında birinci sırada bulunmaktadır. Türkiye genelinde temininde güçlük çekilen meslekler içerisinde ilgili meslek grubunun payı yüzde 30,7 seviyesindedir.

Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

Meslekler	TGÇM Eleman Sayısı
Petrol-Gaz Üretim Operatörü	716
Makineci (Dikiş)	530
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	316
Garson (Servis Elemanı)	215
Cnc Torna Tezgahı Operatörü	153
Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	147
Beden İşçisi (Genel)	124
Elektrik Teknisyeni	120
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	109
Diğer Mühendisler	102
Diğer	5.198
Toplam	7.731

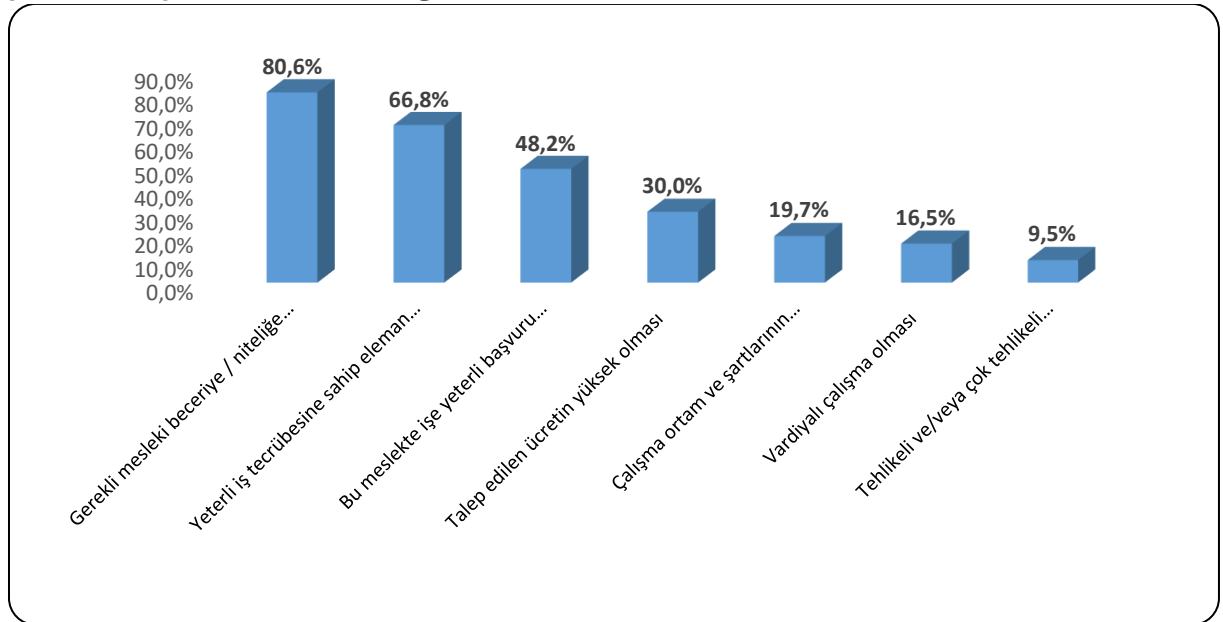
Kaynak: İPA 2019

İzmir ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında 716 kişi ile Petrol-Gaz Üretim Operatörü mesleği yer almaktadır. Bu mesleğin ardından sırasıyla 530 kişi ile Makineci (Dikiş) ve 316 kişi ile Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi meslekleri gelmektedir.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı), Cnc Torna Tezgahı Operatörü mesleklerinin yine ilk sıralarda yer aldıkları görülmektedir. İzmir ilinde söz konusu meslekler, önceki yıllarda olduğu gibi temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almaya devam etmektedirler.

Makineci (Dikiş), Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Garson (Servis Elemanı) gibi mesleklerin aynı zamanda açık işi en çok olan meslekler arasında yer alması, ilin istihdam politikalarına yön vermesi adına önemli bir bilgidir.

Şekil 23: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

Kaynak: İPA 2019

İzmir ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Türkiye geneli 20+ istihdamlı işletmelerin TGÇM Nedenleri Dağılımında da ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır.

Mesleklere göre TGÇM dağılımı incelendiğinde, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen bazı mesleklerin benzerlik gösterdiği görülmektedir. TGÇM nedenlerinin dağılımına bakıldığında ise ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman

bulunamaması gelmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için aranan yeterli iş tecrübesine sahip bireyler sağlandığında işgücü talep ve arzı dengelenmiş olacaktır.

Tablo 23: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

Meslekler	Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması	Gerekli mesleki beceriye / niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve şartlarının sağlanamaması	Talep edilen ücretin yüksek olması	Vardiyalı çalışma olması	Tehlikeli ve/veya çok tehlikeli meslek olması
Petrol-Gaz Üretim Operatörü	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Makineci (Dikiş)	65,4%	70,6%	58,2%	27,1%	35,5%	3,1%	0,0%
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	93,2%	98,3%	87,4%	36,2%	26,0%	70,9%	17,3%
Garson (Servis Elemanı)	47,5%	77,9%	73,2%	30,1%	45,5%	31,5%	0,0%
Cnc Torna Tezgahı Operatörü	66,6%	93,3%	80,0%	1,3%	45,3%	8,0%	16,0%
Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	84,3%	42,1%	49,9%	18,6%	10,8%	4,9%	0,0%
Beden İşçisi (Genel)	84,4%	5,1%	1,6%	41,4%	10,2%	32,1%	3,3%
Elektrik Teknisyeni	6,6%	94,8%	93,6%	35,9%	88,9%	0,0%	0,0%
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%
Diğer Mühendisler	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2019

İzmir ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, çoğu meslek için ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamamasının TGÇM nedeni olduğu görülmektedir. Petrol-Gaz Üretim Operatörü, Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Diğer Mühendisler gibi mesleklerde ise TGÇM nedeni olarak ilk sırada Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması belirtilmiştir. Tehlikeli veya Çok Tehlikeli Meslek Olması seçenekleri ilk on meslek arasında genelde temininde güçlük çekilme nedeni olmamıştır. Vardiyalı çalışma olması ise Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı mesleği için TGÇM nedeni olmuştur. Ayrıca Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Kat Hizmetleri/Kat Görevlisi, Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı mesleklerinde TGÇM nedeni olarak Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması olarak açıklanmıştır.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır.

İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu bağlamda işverenlere bir sonraki yılda öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde İzmir ilinde 2019 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen “30 Nisan 2020 tarihi itibarıyla işletmenizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?” sorusuna Türkiye genelinde işletmelerin yüzde 19,3’ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken İzmir ilinde işletmelerin yüzde 15,6’sı istihdamın artacağını öngörmüştür. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işletmelerin oranı, ülke genelinde yüzde 3,9 ve İzmir ilinde ise yüzde 3 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Değişmeyecek	Fikrim Yok
İmalat	19,6%	2,5%	25,0%	52,8%
Toptan ve perakende ticaret	14,9%	3,5%	27,3%	54,3%
İnşaat	10,6%	4,9%	23,2%	61,3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	15,2%	2,3%	28,5%	54,0%
Ulaştırma ve depolama	12,2%	2,0%	37,8%	48,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	11,1%	3,5%	22,9%	62,5%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	14,8%	4,5%	27,8%	52,9%
Eğitim	12,9%	1,5%	33,2%	52,5%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	14,4%	2,3%	29,9%	53,4%
Bilgi ve iletişim	27,8%	0,0%	22,8%	49,4%
Diğer hizmet faaliyetleri	10,4%	2,1%	16,7%	70,8%
Madencilik ve taş ocaklığı	18,8%	4,2%	29,2%	47,9%
Gayrimenkul faaliyetleri	11,4%	2,3%	36,4%	50,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	7,1%	4,8%	14,3%	73,8%
Finans ve sigorta faaliyetleri	16,2%	5,4%	32,4%	45,9%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	11,8%	0,0%	26,5%	61,8%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	5,0%	0,0%	40,0%	55,0%
Genel Toplam	15,6%	3,0%	26,7%	54,6%

Kaynak: İPA 2019

Sektörlere göre istihdam değişim beklentisi incelendiğinde istihdamda artış bekleyen işletmelerin oranı Bilgi ve iletişim ile İmalat sektörlerinde en yüksek düzeydedir. İstihdamda azalış bekleyen işletme oranı en yüksek sektörler ise Finans ve sigorta faaliyetleri, İnşaat ve Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörüdür. Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı ile Ulaştırma ve depolama sektörlerinde yer alan işletmelerde yüksek oranda gelecek dönemde istihdamlarının değişmemesini beklemektedirler. Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründeki işletmelerin yüzde 73,8'i istihdam değişimine ilişkin fikir beyan etmemiştir.

Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NIDO
Finans ve sigorta faaliyetleri	499	11,6%
Bilgi ve iletişim	222	5,1%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1.151	4,8%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	89	4,7%
İmalat	8.171	3,8%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	335	3,5%
Toptan ve perakende ticaret	1.957	2,8%
Ulaştırma ve depolama	811	2,6%
İnşaat	591	2,4%
Madencilik ve taş ocaklığı	75	1,9%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	204	1,7%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	782	1,7%
Eğitim	145	1,2%
Diğer hizmet faaliyetleri	18	0,9%
Gayrimenkul faaliyetleri	33	0,9%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	21	0,4%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	5	0,3%
Genel Toplam	15.107	3,2%

Kaynak: İPA 2019

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerde 2020 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2019 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 3,6 artacağı beklenmekte olup İzmir ilinde ise bu oran yüzde 3,2 olup ülke genelinin altında gerçekleşmiştir.

En fazla net istihdam değişimi 8 bin 171 kişilik artış ile İmalat sektöründe beklenmektedir. En fazla net istihdam değişim oranı ise yüzde 11,6 ile Finans ve sigorta faaliyetleri sektöründe beklenmektedir. İzmir ilinde istihdam azalışı beklenen sektör bulunmamaktadır.

Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	NIDO
Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	5.961	6,5%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	2.802	3,5%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	1.327	2,7%
Hizmet ve Satış Elemanları	1.613	2,6%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	1.474	2,4%
Profesyonel Meslek Mensupları	971	2,0%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	63	1,7%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	854	1,5%
Yöneticiler	42	0,3%
Genel Toplam	15.107	3,2%

Kaynak: İPA 2019

En fazla istihdam artışı beklenen meslek grubu ise 5 bin 961 kişilik artış ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılardır. En az artış beklenen meslek grubu ise 42 kişilik artış ile Yöneticilerdir.

Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	Güvenlik Görevlisi (Silahlı)
Beden İşçisi (Genel)	Kurye
Makineci (Dikiş)	Yer Altı Maden İşletmesi Hazırlık Elemanı
Kompozit Ürün Üretim Elemanı (El Yatırması, Püskürtme, Rtm, İnfüzyon)	Makine Teknolojisi Teknisyeni
Çelik Zincir İmal İşçisi	Ürün Tanıtım Görevlisi
Turizm ve Otelcilik Elemanı	Prefabrik Yapı Montaj İşçisi
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Av Tüfeği Montaj İşçisi
Kesimhane İşçisi	Yem Dolum ve Paketleme Makinesi Operatörü
Güvenlik Görevlisi	Metal Çatı İşçisi
Seramik İmal İşçisi	Doğalgaz Çelik Boru Kaynakçısı

Kaynak: İPA 2019

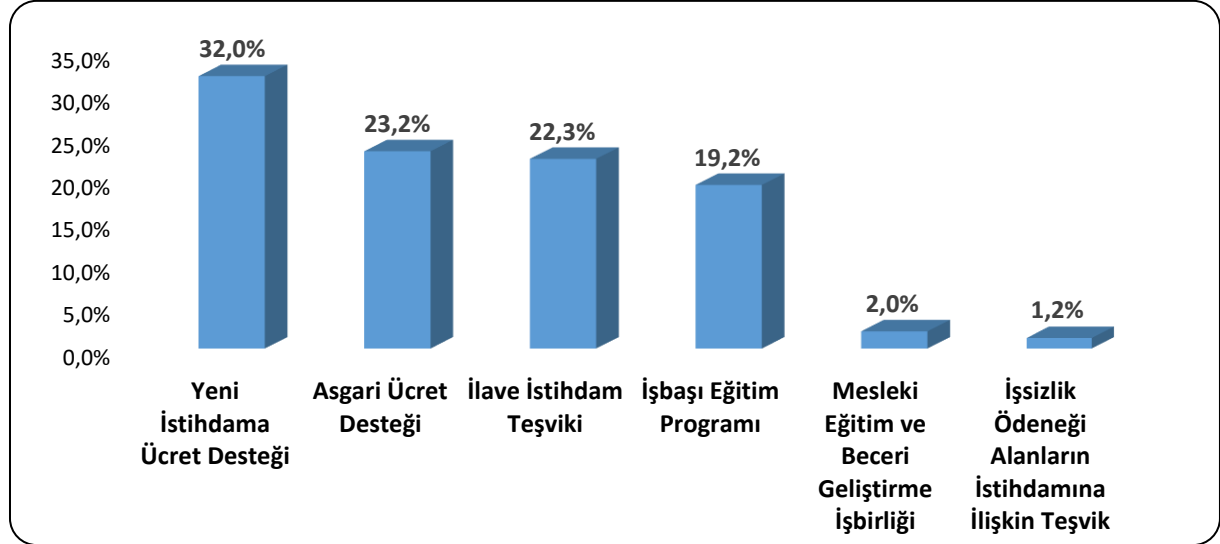
İzmir ilinde gelecek dönem, net istihdam artışının en fazla olması beklenen ilk üç meslek sırasıyla, Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş, Beden İşçisi (Genel), Makineci (Dikiş) olup Güvenlik Görevlisi (Silahlı), Kurye, Yer Altı Maden İşletmesi Hazırlık Elemanı ise en fazla net istihdam azalışı beklenen ilk üç meslek olarak sıralanmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Makineci (Dikiş) ve Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi meslekleri istihdam artışı beklenen meslekler içerisinde yine ilk sıralarda yer almaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam azalışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda İzmir ili için ilk sıradaki meslekler arasında aynı meslek bulunmamaktadır.

Şekil 24: Teşviklerin İstihdama Katkısı

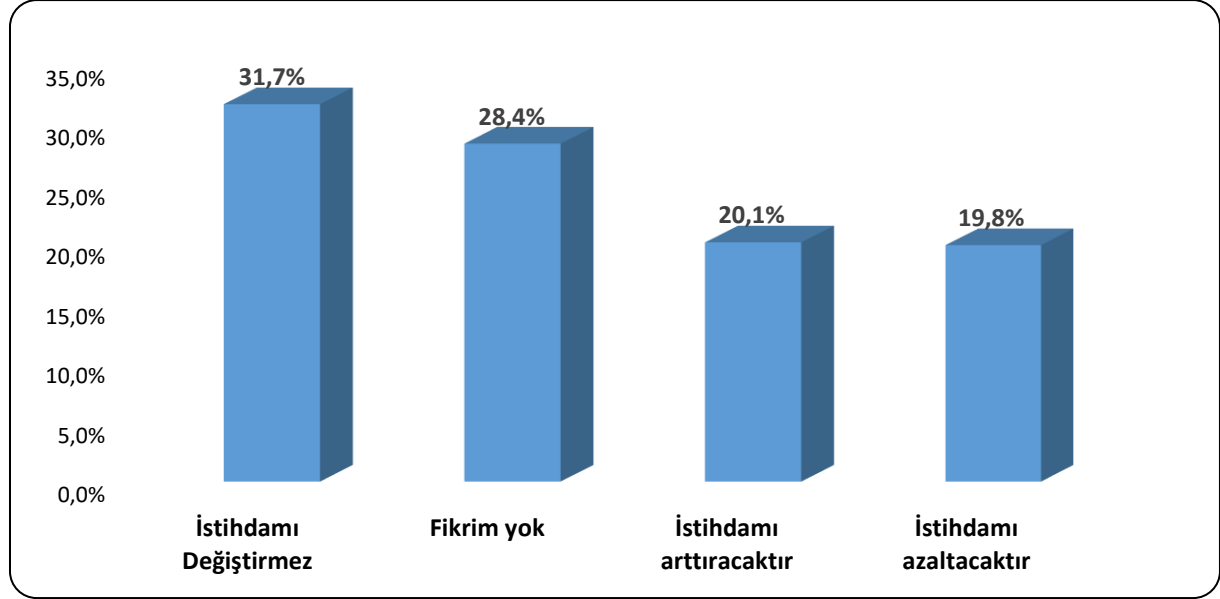

Kaynak: İPA 2019

İzmir ilinde 20+ çalışanı olan işletmelere teşviklerin istihdama olan katkısı sorulmuştur. İşverenler, istihdama en çok katkı sunan teşvikin Yeni istihdama ücret desteği olduğunu beyan etmişlerdir. İkinci sırada ise Asgari ücret desteği yer almaktadır. İşverenler, istihdama en düşük katkıyı sunan teşvikin ise İşsizlik ödeneği alanların istihdamına ilişkin teşvik olarak değerlendirmiştir.

Türkiye genelinde işverenlerin yüzde 34,4'ü istihdama en çok katkı sunan teşvikin İlave İstihdam desteği olduğunu beyan etmişlerdir. İkinci sırada ise Yeni İstihdama Ücret Desteği gelmektedir.

Şekil 25: Teknolojik Gelişmelerin İstihdama Etkisi

Kaynak: İPA 2019

İzmir ilinde 20+ çalışanı olan işletmelerin teknolojik gelişmelerin istihdama etkisi konusunda görüşleri sorulmuştur. İşverenlerin yüzde 20,1'i istihdamı arttıracığını beyan ederken, yüzde 19,8'i ise istihdamı azaltacağını düşünmektedir. İşverenlerin yüzde 31,7'si teknolojik gelişmelerin istihdamı değiştirmeyeceği görüşündeyken, yüzde 28,4'ü ise fikir beyan etmemiştir.

Teknolojik gelişmelerin istihdama etkisine ilişkin beklentiler sektörler arası farklılık göstermektedir. İzmir ilinde; Bilgi ve İletişim sektörlerindeki işletmelerin yüzde 40,5'i Diğer hizmet faaliyetleri sektörlerindeki işletmelerin ise yüzde 27,1'i teknolojik gelişmelerin istihdamı artıracığını savunmaktadır.

Türkiye genelinde ise işletmelerin yüzde 31,8'i teknolojik gelişmelerin istihdamı değiştirmeyeceğini, yüzde 22,7'si istihdamı arttıracığını ve yüzde 21'i ise istihdamı azaltacağını düşünmektedir.

SONUÇ

İzmir İşgücü Piyasası Araştırma Raporunun temel amacı, 2019 yılında İzmir ilinde gerçekleşmiş olan İşgücü Piyasası Araştırması çerçevesinde ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliklerin giderilmesi, işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine katkı sağlamaktır. Ayrıca araştırma kapsamında mevcut işletmelerden alınan bilgiler doğrultusunda temininde güçlük çekilen işgücüne gerekli niteliklerin kazandırılması için aktif istihdam politikalarının planlanmasına katkı sağlaması amaçlanmıştır.

2018 TÜİK verilerine göre İzmir ilinde işsizlik oranı yüzde 13,8'dir. İzmir ilinde İŞKUR'da kaydı bulunan işsizlerin büyük bir bölümünün vasıf gerektirmeyen mesleklere sahip olduğu görülmektedir. İzmir'de mesleksizlik kaynaklı işsizlik sıkıntısının yanında kalifiye eleman problemi de yaşanmaktadır. İşverenler, açık işlerinde ve eleman temininde güçlük çektiği mesleklerde çalışacak personelin mesleki becerisi ve tecrübesine önem verdiğini ifade etmektedir. Bu durum kalifiye eleman talebinin karşılanamadığını göstermekte olup İŞKUR'un mesleki eğitim kursları gibi aktif işgücü programlarının önemini ortaya çıkarmaktadır. Araştırma sonucunda ortaya çıkan temininde güçlük çekilen mesleklere göre bir planlamayla kursların açılması istihdama yardımcı olacaktır. İzmir İŞKUR verileri 5 yıllık ölçekte (2014-2018 yılları) incelendiğinde; aktif programlardan yararlanan sayısı 2014 yılında 9 bin 334 kişi iken 2018 yılında 26 bin 503 kişi olup yüzde 183,9 oranında artmıştır. İş ve Meslek Danışmanları aracılığıyla yapılan bireysel görüşme hizmetlerinden faydalanan sayısı 2014 yılında 152 bin 227 iken 2018 yılında ise 300 bin 17 olarak saptanmış olup yıllar itibarıyla yüzde 197,1'lik artış olduğu görülmüştür. İşe yerleştirme hizmetleri incelendiğinde ise 2014 yılı sayısı 50 bin 982 iken 2018 yılında bu sayı 74 bin 64 olarak kaydedilmiştir. Böylelikle işe yerleştirilen kişi sayısında yüzde 45,3 oranında artış olduğu görülmektedir. Tüm bu veriler ışığında İzmir ili özelinde İŞKUR olarak yapılan tüm çalışmaların, istihdama olan olumlu katkısını ortaya çıkarmaktadır.

İzmir ili İşgücü Piyasası Araştırma sonuçlarına göre toplam çalışanların yüzde 69,7'si erkeklerden, yüzde 30,3'ü kadınlardan oluşmaktadır. İlimizde en fazla sayıda kadın çalışanın istihdam edildiği sektör İmalat sektörüdür. Sektörler kendi içinde değerlendirildiğinde ise kadın çalışan oranı en yüksek olan sektör Eğitim sektörüdür. Kadın çalışan oranı diğer sektörler ile kıyaslandığında nispeten daha yüksek olan sektörler Eğitim, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet

Faaliyetleri ile Finans ve sigorta faaliyetleri gibi genellikle belirli bir eğitim düzeyi gerektiren işletmelerdir. Yukarıda açıklanan göstergelerle birlikte bu gösterge de İzmir ilinde belirli bir eğitim düzeyine sahip kadınların istihdam edilme şansının daha yüksek olduğunu göstermektedir.

İŞKUR Genel Müdürlüğünün istihdam politikası ve İl Müdürlüklerine verilen yıllık hedeflerde gençlerin işe yerleştirilmesine verilen önem İl Müdürlüğümüzün işe yerleştirme performansını da olumlu yönde etkilemiştir. Bu kapsamda gençlere yönelik düzenlenen istihdam garantili kurslar, işbaşı eğitim programlarının düzenlenmesinin yanı sıra, İş ve Meslek Danışmanlarımızca yapılan bireysel ve toplu görüşmeler ile gençlerin ve kadınların istihdamının artırılması hedeflenmiştir.

Ülkemizde ve ilimizde istihdamın arttırılması için kadınların işgücüne katılımı artmalı ve kadın istihdamı teşvik edilmelidir. Bunun için de kadın eğitim seviyesinin artırılması ve düşük eğitim seviyesine sahip kadınların istihdamına yönelik teşviklerin ve girişimcilik programlarının geliştirilmesi gerekmektedir. İzmir ilinde İŞKUR'a kayıtlı kadın işsizlerin çoğunun nitelik gerektirmeyen mesleklerde kayıtlı olduğu görülmektedir. Bu kişilerin istihdamda yer alabilmeleri işverenin istediği mesleki becerilere sahip olacak şekilde eğitilmelerine bağlıdır.

Hizmet ve Bilişim sektöründe Z kuşağının esnek çalışma biçimine kolay adapte olmasından dolayı işverenlerin bu çalışma biçimini tercih etmesi mümkün olmaktadır. Diğer sektörlerde ise işteki verimlilik ve çalışanın tercihleri göz önüne alınarak işverenler tarafından esnek çalışma yöntemleri tercih edilebilir.

İşbaşı Eğitim Programı kapsamında Sanayi ve İmalat sektöründe çalışan annelere verilen kreş desteği, İş'te Anne Projesi kapsamında verilen ücret desteği, 6111 sayılı Kanun kapsamındaki teşvikler kadın istihdamını arttırıcı etkiye sahiptir. Firmalara işveren danışmanlarınca kadın istihdamını arttırmaya yönelik teşvikler ile ilgili bilgilendirmelerin yapılmasının ve İş Kulübünün İş'te Anne alanındaki faaliyetlerinin bu durumda etkisi olduğu düşünülmektedir.

İzmir ilinde vardiyalı çalışma yapan firmalar daha çok imalat alanında faaliyet gösteren firmalardan, çağrı merkezlerinden, restoranlardan ve eğlence sektöründeki firmalardan oluşmaktadır. Bu firmaların büyük çoğunluğu 50+ firmalardan olup; genel itibariyle ihracata yönelik hizmet sunmaktadırlar.

2018 yılında aktif işgücü piyasası programları kapsamında 296 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan 5 bin 603 kişi faydalanmıştır. Kurs sayılarında 2011 yılına göre bir artış söz konusudur. Buna rağmen kursiyer sayısındaki artış sınırlı olmuştur. Bunun nedeni yıllar içerisinde işbaşı eğitim programının daha fazla tercih edilmesidir. İŞKUR tarafından açılan kurs ve işbaşı eğitim programlarının yararlanıcılara mesleki beceri ve tecrübe kazandırdığı bunun sonucunda da yararlanıcıların işgücü piyasasında tutunma ihtimalinin arttığı söylenebilir.

Dijital Ekonominin İhtiyaçlarını Karşılacak Nitelikli İşgücünün Yetiştirilmesine Yönelik Eğitimlerin Düzenlenmesine İlişkin Genelge kapsamında yapılan çalışmalar ve bilgilendirme toplantıları sonucunda İmalat ve Bilişim sektörlerinde işgücü piyasasında farkındalık yaratılmıştır. Bu kapsamda İzmir ilinde belirlenen 25 meslekte işbaşı eğitim programı düzenlenmiştir.

Son iki yılda açılan istihdam garantisiz kursların yüzde 28'i Sanayi ve İmalat sektöründe yer alan mesleklerde düzenlenirken, istihdam garantili kursların yüzde 44'ü yine Sanayi ve İmalat sektöründe yer alan mesleklerde düzenlenmiştir. Bu nedenle hem mesleki eğitim kurslarının niteliğinin hem de istihdamın arttırılması için, istihdam garantisiz kurslar için ayrılan bütçenin, sadece MEK\GEP bütçesinin yüzde 5'i üzerinden hesaplanması ve istihdam garantisiz olarak açılacak kursların temininde güçlük çekilen meslekler dikkate alınarak açılması hususunda düzenleme yapılabilir.

İŞKUR'un düzenlendiği aktif işgücü programları ile kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgilerini artırarak meslek kazanmaları, mesleklerinde gerekli beceri ve tecrübeyi kazanmaları amaçlanıp böylece işgücü piyasasına girişte İŞKUR'un aracı rol alması amaçlanmaktadır. Yıllar itibariyle istatistikler incelendiğinde aktif işgücü programlarına ilginin arttığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Son iki yıl içerisinde açılan mesleki eğitim kursları incelendiğinde en fazla kursiyerin katıldığı meslekler şu şekildedir: Müşteri Hizmetleri/Satış Temsilcisi, Pastacı Yardımcısı, Aşçı Yardımcısı, Düz Dikiş Makineci, Çağrı Merkezi Elemanı, Saç Bakım, Giysi Tadilatçısı, Çocuk Bakım Elemanı, Peynir İmal İşçisi, Bilgisayarlı Muhasebe Elemanı. Açılan kursların yüzde 20'si tekstil alanında yer alan mesleklerde düzenlenmiş olması ile 2019 İPA temininde güçlük çekilen meslekler listesinde Makineci (Dikiş) mesleğinin ikinci sırada yer alması, Kurumsal Hizmetlerin piyasada ihtiyaç duyulan nitelikli işgücü ihtiyacına göre şekillendiğini göstermektedir.

İzmir ilinde 20+ istihdamlı işletmelerde çalışan sayılarına göre istihdamda öncü sektörler İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri, Ulaştırma ve Depolama ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörleridir.

İzmir ili İşgücü Piyasası Araştırması döneminde bin 157 işletmede 5 bin 972 açık iş tespit edilmiştir. İzmir ilinde İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 5 bin 972 kişilik açık işin yüzde 46,2'sine tekabül eden 2 bin 758 kişilik kısmı, bu sektördeki işverenlerden gelmiştir. İlgili dönemde açık işlerin olduğu diğer sektörler ise Toptan ve Perakende Ticaret, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ile Ulaştırma ve Depolama sektörleridir.

İzmir ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 18,4'ünde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalaması ile aynı değerde gerçekleşmiştir.

İzmir ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla sayıda açık işin Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 23,5'tir.

Açık işi olan işletmelerin yüzde 22,6'sında; aradıkları elemanlarda istenilen eğitim düzeyine verdikleri "Eğitim Düzeyi Önemli Değil" cevabı dikkat çekicidir. Bunun arkasında işverenlerin aradıkları elemanlarda eğitim düzeyinden çok Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Takım Çalışması ile Fizik ve Bedensel Yeterliliğe sahip olmalarını istemesi etkindir.

Eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenleri sıralaması da bu görüşü teyit etmektedir. İşverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri elemanları Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması, Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması ve Bu meslekte işe başvuru yapılmaması nedenlerinden kaynaklandığını öncelikli olarak belirtmişlerdir. Son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çekildiği belirtilen çoğu meslek için ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamamasının TGÇM nedeni olduğu görülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre çalışma kapsamında işverenlere bir yıl sonrası için yöneltilen "İşletmenizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 19,3'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken İzmir ilinde işletmelerin yüzde 15,6'sı istihdamın artacağını öngörmüştür. Diğer taraftan istihdamın

azalacağını düşünen işletmelerin oranı, ülke genelinde yüzde 3,9 ve İzmir ilinde ise yüzde 3 olarak gerçekleşmiştir.

İzmir ilindeki işverenlerin yüzde 32'si, istihdama en çok katkı sunan teşvikin Yeni İstihdama ücret desteği olduğunu beyan etmişlerdir. Türkiye genelinde ise işverenlerin yüzde 34,4'ü istihdama en çok katkı sunan teşvik olarak İlave İstihdam desteğini belirtmişlerdir.

Teknolojik gelişmelerin istihdama olası etkilerine işverenlere sorduğumuzda, sektörler arasında farklılıklar olduğu görülmüştür. İzmir ilinde; Bilgi ve İletişim, İmalat, Mesleki bilimsel ve teknik faaliyetler, İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörlerinde işverenlerin çoğunluğu teknolojik gelişmelerin istihdamı arttıracaklarını savunmaktadır.

Gelişen teknoloji, mal ve hizmet üretim süreçlerini değiştirmektedir. Bu değişim işgücü piyasalarına da yansımakta olup işgücünden talep edilen nitelik ve beceriler her geçen gün değişmektedir. Üretim süreçleri ile işgücü niteliklerinin uyumlu bir biçimde değişmesi etkin bir işgücü piyasasının oluşması için önem arz etmektedir. İşgücü piyasasının taleplerini karşılayabilecek nitelikli işgücünün oluşmasında mesleki eğitimin önemi ön plana çıkmaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasasının mevcut durumunu bilerek ve gelecek dönem eğilimlerini kestirerek karar almak son derece önemli olup bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla işgücü piyasası araştırma raporu hazırlanmıştır.

EK-1: İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU**2019 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU**

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması(İPA) ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı ile sektörler bazında işgücü, niceliği, eğitimi, niteliği hakkında ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi toplanması ve işgücünün yetiştirilmesine yönelik programların geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Bilgi Verme ve Gizlilik

- 1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak maksadıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik maksadı dışında kullanılamaz.
- 2- **4904 sayılı Türkiye İş Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim iş- yerlerine 4.409 TL (dörtbindörttyüzdokuz Türk Lirası) İdari Para Cezası uygulanır.**
- 3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka maksatla kullanılamaz. **İkinci maddeye aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması gerektirmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No	:	.....
İşyerinin Yasal Unvanı	:	.....
E-Posta Adresi	:	.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı : .....

Unvanı : .....

Tarih : .....

Telefonu : .....

E-Posta : .....

İmza/Kaşe : .....

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyeri ile İlgili Bilgiler:

	Evet	Hayır
1.1. İşyerinizde ihracat yapılıyor mu?		
1.2. İşyerinizde Ar-Ge çalışması yapılıyor mu?*		
1.3. İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıyor mu?		
1.4. İşyerinizde kısmi (part-time) çalışma yapılıyor mu?		
1.5. İşyerinizde İnsan Kaynaklarından sorumlu personel var mı?		

2) Gelecek bir yıl içinde planlanan bir yatırımınız var mıdır? (Cevabınız evet ise soru 3'e geçiniz, Hayır ise, soru 4'e geçiniz.)

Evet ( )

Hayır ( )

3) Yatırımla İlgili Bilgiler

3.1 Yatırımın Türü:

İlave yatırım ( )

Her türlü ilave tesis, makine, teçhizat vs... alımı veya kiralınması

Teknolojik Yatırım ( )

Mevcut makine, teçhizatın teknolojik olarak yenilenmesi

Stratejik Yatırım ( )

İşyerinin verimliliğini ve karlılığını artırmak için yürütülecek her türlü, AR-GE, eğitim ve pazarlama faaliyetleri

Diğer ( )

3.2. Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam artış sayısı (kişi) .....

(artış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

3.3. Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam azalış sayısı (kişi) .....

(azalış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

* AR-GE; Bir kurumun bilim adamları ve mühendisler istihdam etmek suretiyle şirketin çalışma alanı doğrultusunda bilim ve teknolojinin gelişmesini sağlayacak yeni bilgileri elde etmek veya mevcut bilgilerle yeni malzeme, ürün ve araçlar üretmek, yazılım üretimi dahil olmak üzere yeni sistem, süreç ve hizmetler oluşturmak veya mevcut olanları geliştirmek, yaptığı çalışma ve faaliyetleri anlatmak için kullanılan yaygın bir terimdir.

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

4) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız.

[illegible]

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER

5) Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyormusunuz?

Evet ( ) 5.1. soruya geçiniz.

Hayır ( ) 6.Soruya geçiniz.

5.1) Eleman aranılan meslekler

[illegible]

*Önem derecesine göre **EN FAZLA** 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)

**Kullandığınız arama kanallarından EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.

BÖLÜM III – 1 YIL SONRA (30 NİSAN 2020 TARİHİ İTİBARIYLA) ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

6) 1 yıl sonra (30 Nisan 2020 tarihi itibarıyla) işyerinizde net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet ☐	→	6.1'e geçiniz.
	Hayır ☐	→	7.soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐	→	7. soruya geçiniz.
6.1) 1 yıl sonra (30 Nisan 2020 tarihi itibarıyla) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?			
Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler			Net sayısal artış
7) 1 yıl sonra (30 Nisan 2020 tarihi itibarıyla) işyerinizde net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	→	7.1'e geçiniz.
	Hayır	→	8. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	→	8. soruya geçiniz.
7.1) 1 yıl sonra (30 Nisan 2020 tarihi itibarıyla) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?			
Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler			Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

8) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslek var mı?

Evet ( ) 8.1. soruya geçiniz.

Hayır ( ) 9.Soruya geçiniz.

8.1) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz kişi sayısını belirtiniz.

[illegible]

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

9) Gelecek 10 yıl içerisinde teknolojik gelişmelerin sektörünüzdeki istihdama yansıması nasıl olacaktır?

İstihdamı arttıracaktır. ( ) İstihdamı azaltacaktır. ( ) İstihdamı Değiştirmez. ( ) Fikrim yok. ( )

10) Sektörünüzde gelecek 10 yılda öne çıkacağını düşündüğünüz (Geleceğin Meslekleri) meslekler nelerdir?

.....
.....

11) Genç (15-29 yaş) personel seçiminde aradığınız kriterler nelerdir? (Birden fazla seçilebilir)

Pratik Beceri.	( )
Teorik Bilgi.	( )
Diploma/sertifika.	( )
İş Deneyimi.	( )
Referans.	( )

12) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hizmetlerinden faydalandınız mı?

Evet ( ) 13. Soruya geçiniz. Hayır ( ) 14. Soruya geçiniz.

13) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandınız?
(Hizmetlerde birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Temini.	( )
İşbaşı Eğitim Programları.	( )
Çalışanların Mesleki Eğitimi.	( )
Mesleki Eğitim Kursu.	( )
Kısa Çalışma Ödeneği.	( )
Danışmanlık ve Yönlendirme.	( )
Teşvikler.	( )
(15. Soruya Geçiniz)	

14) İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetlerden faydalanmama nedeninizi belirtiniz. (Birden fazla seçilebilir)

- İŞKUR hizmetlerinden haberdar değilim. ( )
İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum. ( )
İnternet sitesi kullanışlı değil. ( )
Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması. ( )
İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor. ( )
Daha önce aldığım hizmetlerden memnun kalmadım. ( )
İŞKUR Hizmet birimi çok uzak. ( )

15) İŞKUR'un sizi en çok hangi alanlarda desteklemesini istersiniz? (En fazla 3 tane belirtiniz.)

- İşe Uygun Eleman Temini. ( )
İşbaşı Eğitim Programı. ( )
Çalışanların niteliklerinin artırılması için mesleki eğitim desteği sunulması. ( )
Yeni alım yapılacak çalışanlar için ücret desteği. ( )
Yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği. ( )
İşyerime özel sektörel danışmanlık vermesi. ( )

16) Son 3 yılda İstihdam Seferberlikleri kapsamında sunulan Hizmetlerden haberdar mısınız?

Evet ☐ (17. Soruya Geçiniz) ☐ Hayır (18. Soruya Geçiniz)

17) Sizce sunulan teşviklerden hangisinin İstihdama katkısı en yüksek düzeyde olmuştur?

- Yeni İstihdama Ücret Desteği. ( )
İşbaşı Eğitim Programı. ( )
İşsizlik Ödeneği Alanların İstihdamına İlişkin Teşvik. ( )
İlave İstihdam Teşviki. ( )
Asgari Ücret Desteği. ( )
Mesleki Eğitim ve Beceri Geliştirme İşbirliği. ( )

18) İşyerinizde, çalışma iznine tabi olarak, Geçici Koruma Statüsünde (Suriyeli, Iraklı, Afgan vb.) işgücü istihdam etmek ister misiniz?

Evet ☐ Hayır ☐

19) E-Ticaret (İnternet üzerinden) yoluyla mal veya hizmet satışı yapıyor musunuz?

Evet ☐ (Form tamamlanmıştır.) ☐ Hayır (20. Soruya Geçiniz)

20) E-Ticaret (İnternet üzerinden) yoluyla mal veya hizmet satışı yapmamanızın nedeni nedir?
(En fazla 3 tane belirtiniz.)

- E-ticaret konusunda bilgisi olan personel eksikliği. ( )
- Finansman yetersizliği. ( )
- Elektronik ticareti teşvik eden mekanizmaların var olamaması. ( )
- Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olamaması. ( )
- E-ticaretin güvensiz bir mecra olması. ( )

2019 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.